

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
„ХРИСТО БОТЕВ” - РУСЕ

П Р А В И Л Н И К
ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ УСЛОВИЯ НА
ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД
В СУ „ХРИСТО БОТЕВ“ – РУСЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ

Настоящият правилник е разработен при съобразяване с действащото към началото на учебната 2026/2027 г. законодателство, включително: Кодекса на труда; Закона за здравословни и безопасни условия на труд; Закона за предучилищното и училищното образование; Инструкцията от 5 юли 1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета; Наредба № 7 от 23.09.1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване; Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд; Наредба № РД-07/8 от 20.12.2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа; Наредба № 8121з-647 от 1.10.2014 г. за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите; Наредба № Из-1971 от 29.10.2009 г. за строително-технически правила и норми за осигуряване на безопасност при пожар; Закона за защита при бедствия; Закона за движението по пътищата и Правилника за прилагането му; Наредбата за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование; както и други относими нормативни актове.

Г Л А В А П Ъ Р В А
О Б Щ И П О Л О Ж Е Н И Я

Чл. 1. (1) Настоящият правилник се разработва на основание чл. 5, ал. 1 от Инструкцията от 5 юли 1996 г. за изискванията за безопасни условия на възпитание, обучение и труд в системата на народната просвета и определя конкретните правила за безопасност, приложими в СУ „Христо Ботев“ – Русе.

(2) Правилникът се прилага при провеждане на образователния процес, практическото обучение, извънучилищните дейности, организираното придвижване, трудовата дейност и при пребиваването на лица на територията на училището, като целта е предотвратяване на инциденти, злополуки и увреждане на здравето.

Чл. 2. Правилникът определя минималните организационни, технически и поведенчески изисквания за осигуряване на безопасни и здравословни условия при дейностите в училището и се прилага съвместно с действащите нормативни актове, вътрешните правила и конкретните инструкции за безопасна работа.

Чл. 3. (1) Правилникът е задължителен за всички участници в образователния процес, за работещите и за лицата, които се намират на територията на училището по повод осъществяваната дейност, доколкото разпоредбите са приложими към тях.

(2) При противоречие между този правилник и императивна разпоредба на нормативен акт се прилага нормативният акт.

Чл. 4. За нарушения на правилника се носи отговорност по реда и при условията на приложимото законодателство. Дисциплинарната отговорност на работниците и

СУ „ХРИСТО БОТЕВ” - РУСЕ

служителите се реализира при условията на Кодекса на труда.

Чл. 5. Правилникът се утвърждава със заповед на директора на СУ „Христо Ботев“ – Русе и се довежда до знанието на работещите и участниците в образователния процес по установения в училището ред.

Чл. 6. Правилникът се преглежда и при необходимост се актуализира преди началото на всяка учебна година, както и при промяна на нормативната уредба, организацията на дейността, работните и учебните места, въвеждане на нови технологии, оборудване, материали или вещества, промяна на риска или при установена необходимост.

Чл. 7. (1) При назначаване и допускане до работа се спазват изискванията на Кодекса на труда, включително относно предварителния медицински преглед, когато е задължителен, както и Наредба № 6 от 24.07.2006 г. за условията и реда за даване на разрешения за работа на лица, ненавършили 18 години.

2. лица, ненавършили 18 години, се допускат до работа само при изпълнение на специалните законови изисквания и наличие на изискуемото разрешение от компетентния орган;

3. лицата, за които предварителният медицински преглед е задължителен по закон, не се допускат до работа без изпълнение на това изискване.

(2) Забранено е да се допускат до работа работници и служители, които:

1. не са в трудово правоотношение или не са налице необходимите основания за допускане до работа;

2. не са инструктирани и запознати с условията и изискванията за безопасна работа;

3. са в състояние, което не позволява безопасното изпълнение на трудовите им задължения, включително вследствие употреба на алкохол или други упойващи вещества.

Чл. 8. Въвеждане в експлоатация и характеристика на сградата на СУ „Христо Ботев“

1. Разположение на сградата - СУ “Христо Ботев” се намира на ул.”Александровска” 3, в централния район на град Русе, в който няма промишлени предприятия и фирми.

2. Пътища /автотранспорт, жп-транспорт, пешеходни пътеки/ - СУ “Христо Ботев” е разположено в близост до главен път с движение, на един от централните площади в града.

3. Ограждения, маркировка и сигнализация - Сградата е оградена с ограда от ковано желязо. На тротоара пред училището има парапет, предпазващ учениците от директно попадане на пътното платно. На пътното платно е маркирана пешеходна пътека. Сградата е осветена с прожектори.

4. Строителна характеристика на училището:

- обща площ – 12 000 м²

- застроена площ – 2 700 м²

- незастроена площ - 9 300 м²

- брой на сградите – 1 (един) брой

- етажност – 3 (три) етажа, от които един подземен

- Категория на сградата – тип А1,

- Клас на функционална пожарна опасност - Ф 4.1

РАЗДЕЛ I

Чл. 10. Конкретните задължения по безопасност и здраве при работа, които произтичат от длъжността и конкретното работно място, се включват в длъжностните характеристики и/или в други вътрешни документи по установения в училището ред.

Чл. 11. Задължения, отговорности и права на директора:

1. Разработва и утвърждава Правилника за осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд в училището и организира прилагането му.

2. Организира цялостната дейност по осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд за учениците, педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и всички други лица, намиращи се на територията на училището във връзка с неговата дейност.

3. Осигурява спазването на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Кодекса на труда, Закона за предучилищното и училищното образование и приложимите подзаконовни нормативни актове.

4. Организира запознаването на учениците, педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и, когато е приложимо, родителите/настойниците с правилата за безопасност, пожарна безопасност, защита при бедствия и безопасно поведение.

5. Осигурява оценяване на професионалните рискове, планиране и изпълнение на мерки за тяхното предотвратяване, намаляване и ограничаване, както и контрол за изпълнението им.

6. Осигурява обслужване на работещите от служба по трудова медицина и организира изпълнението на предписанията от нея и от компетентните контролни органи мерки.

7. Осигурява подходящо обучение и инструктажи по безопасност и здраве при работа за работещите съобразно длъжността, работното място и извършваната дейност и контролира тяхното провеждане и документиране.

8. Организира и контролира инструктажите и обученията на учениците по безопасност при учебни дейности, практическа работа, спорт, лабораторни упражнения, извънучилищни дейности и други дейности, при които съществуват рискове.

9. Определя със заповед лицето/лицата, които координират и контролират дейностите по безопасност и здраве при работа, и определя конкретните им функции, когато това е необходимо.

10. Определя със заповед отговорните лица за пожарната безопасност, защитата при бедствия, евакуацията и други специфични дейности, когато това се изисква от нормативните актове или от конкретните условия в училището.

11. Организира разработването, актуализирането и прилагането на планове, инструкции, правила и други документи за действие при пожар, аварии, бедствия и други извънредни ситуации.

12. Осигурява провеждането на практическо обучение и тренировки за действия при пожар, евакуация, бедствия и други извънредни ситуации в съответствие с действащите изисквания.

СУ „ХРИСТО БОТЕВ” - РУСЕ

13. Осигурява необходимите условия за безопасна експлоатация, поддръжка, ремонт, периодични проверки и изпитвания на сградата, работното оборудване, електрическите, отоплителните, вентилационните и другите инсталации и съоръжения.

14. Не допуска използването на машини, съоръжения, инсталации, помещения или оборудване, когато са установени неизправности или опасности, които могат да застрашат живота и здравето на хората, до отстраняването им или до предприемането на достатъчни защитни мерки.

15. Осигурява подходящи и безопасни учебни кабинети, лаборатории, спортни помещения, работни места и други пространства, съобразени с предназначението им и с извършваните дейности.

16. Осигурява необходимите лични предпазни средства и специално работно облекло за работниците и служителите, когато това е предвидено в оценката на риска и приложимите нормативни изисквания.

17. Осигурява необходимите санитарно-битови условия, хигиена, осветление, отопление, вентилация и подходящ микроклимат съобразно приложимите изисквания.

18. Осигурява извършването на задължителните медицински прегледи и изследвания на работещите, когато са предвидени в закон или друг приложим нормативен акт, както и изпълнението на относимите здравни изисквания за учениците.

19. Осигурява необходимите финансови и материални средства за изпълнение на мерките по безопасност и здраве при работа и безопасността на учениците.

20. Организира и контролира безопасността при организирани пътувания, екскурзии, лагери, посещения, състезания, спортни прояви и други дейности извън училището, включително чрез определяне на отговорни лица и провеждане на необходимия инструктаж.

21. Осигурява спазването на изискванията за безопасност при придвижване на ученици и служители като пешеходци и при използване на транспортни средства във връзка с дейността на училището.

22. Организира безопасното извършване на ремонтни, строителни, монтажни и други дейности от външни изпълнители на територията на училището и, когато е приложимо, координацията между различни работодатели.

23. Установява, разследва, регистрира и отчита трудовите злополуки и изпълнява задълженията си при аварии и инциденти съгласно действащото законодателство.

24. Организира незабавното оказване на първа помощ при инцидент и осигурява уведомяването на компетентните органи, когато това се изисква.

25. Осигурява изпълнението на предписанията на контролните органи и предприема мерки за отстраняване на установени нарушения и несъответствия.

26. Осъществява взаимодействие с РУО – Русе, Дирекция „Инспекция по труда“, РДПБЗН, РЗИ, НОИ, общинските органи и други компетентни институции в рамките на своите правомощия.

27. Организира воденето, съхраняването и актуализирането на документацията по безопасност и здраве при работа, пожарна безопасност и защита при бедствия.

28. Осигурява включването на конкретните задължения по безопасност и здраве при работа

в длъжностните характеристики и/или в други вътрешни документи по установения ред.

29. При възлагане на дейности на други длъжностни лица или специализирани организации запазва отговорността си като работодател за изпълнението на законовите изисквания по безопасност и здраве при работа.

30. Изисква спазване на правилата и предприема мерки при установени нарушения съобразно предоставените му правомощия и действащото трудово законодателство.

31. Осигурява специална закрила и подходящи условия при работа и обучение на лицата, за които законът предвижда такава закрила, включително непълнолетни лица и лица със специфични потребности, доколкото това е приложимо.

32. Годишно анализира състоянието на безопасността и здравето, резултатите от контрола, настъпилите инциденти и предприетите мерки и при необходимост определя допълнителни действия.

33. Осигурява изпълнението на всички други задължения, произтичащи от действащите нормативни актове, предписанията на компетентните органи и спецификата на дейността на училището.

Чл. 12. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд на ЗАМЕСТНИК - ДИРЕКТОРИТЕ ПО УЧЕБНА ДЕЙНОСТ

1. Изпълняват заедно с директора целия обем от задължения свързани с организирането, ръководството и управлението на дейността по охраната на труда в СУ „Христо Ботев” - Русе.

2. Създават безопасни условия за работа на уредите, апаратите, инсталациите, уредбите и осигуряват спазване на нормативните изисквания за безопасна работа на работните места.

4. Организируют, заедно с лицето за координация и контрол по осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд, изготвянето на инструкции за безопасна работа с отделните апарати, уреди и съоръжения за учебните кабинети и лаборатории – съответстващи на нормативните изисквания и съобразени с психологическите особености на учащите.

Изготвените проекти да се представят на директора за утвърждаване.

5. Съвместно с медицинските специалисти и лицето за координация и контрол, да извършват периодичен контрол на санитарно–хигиенното състояние на учебните и административните места, правилното действие на вентилационните уредби, отоплението, осветлението, шума, физическото натоварване, ползването на работно облекло, продължителността на учебния работен ден и други.

При забелязани нарушения или недопустими отклонения от установените норми в областта на охраната на труда, да предприемат мерки за отстраняването им и да информират директора за решение.

6. Грижат се за осигуряване на необходимите нормативни документи (общодържавни и отраслови), регламентиращи изискванията свързани с безопасното провеждане на учебния процес.

7. Изпълняват в срок заповедта на директора и предписанията на контролните органи за отстраняване на допуснати нарушения по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Пряко ръководят изпълнението на мероприятията за подобряване условията на работа, за

ограничаване или недопускане на причини, водещи до трудови злополуки и професионални заболявания.

8. Следят за състоянието на изходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителните съоръжения и електрическите инсталации и уреди и спазване на противопожарните норми.

9. Осигуряват спазване разпоредбите на КТ във връзка с работното време, почивките и отпуските на щатния персонал.

10. Не пуши и не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.

11. Спазва указанията по противопожарна безопасност.

12. Спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл. 13. Задължения на длъжностното лице/лицата, определени със заповед на директора за изпълнение на организационни и административно-стопански функции по безопасност:

1. Изпълнява възложените със заповед на директора функции в рамките на компетентността си и съобразно длъжностната си характеристика.

2. Организира или подпомага поддържането на безопасното състояние на сградата, помещенията, двора, оборудването и прилежащата инфраструктура.

3. Следи за установени повреди, неизправности, опасни състояния и нарушения на правилата за безопасност и незабавно уведомява директора и/или определеното компетентно лице.

4. Организира изпълнението на възложените мерки по поддръжка, ремонт, снабдяване, почистване, обезопасяване и подготовка за отоплителния сезон, когато тези дейности са му възложени.

5. Съдейства за изпълнение на предписанията на компетентните контролни органи и на заповедите на директора, свързани с безопасността.

6. Следи за свободното и безопасно състояние на евакуационните изходи и пътища и за наличието и достъпността на противопожарното оборудване в рамките на възложените му функции.

7. Не допуска самостоятелно извършване на дейности, за които няма необходимата правоспособност, квалификация, обучение или разрешение.

8. Спазва настоящия правилник, инструкциите за безопасност, противопожарните правила и изискванията за безопасност и здраве при работа.

Чл. 14. Задължения на лицето, определено със заповед на директора за координация и контрол по безопасност и здраве при работа:

1. Познава и прилага настоящия правилник и относимите нормативни изисквания в рамките на възложените му функции.

2. Осъществява координация и контрол от името на директора по изпълнението на мерките за безопасност и здраве при работа.

3. Организира провеждането и документирането на инструктажите на работещите, когато

това му е възложено със заповед.

4. Участва в разработването и актуализирането на инструкции за безопасна работа, правила, планове и други документи по безопасност.

5. Извършва периодични проверки на работните места и помещенията в рамките на предоставените му правомощия и докладва писмено установените несъответствия на директора.

6. Следи за изпълнението на предписанията на контролните органи и на мерките, определени от директора.

7. Участва в оценяването и актуализирането на оценката на риска, когато това е възложено и е в рамките на компетентността му.

8. Участва в разследването на трудови злополуки и други инциденти съобразно законовите изисквания и заповедите на директора.

9. Следи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения и за свободното състояние на евакуационните пътища и изходи и незабавно докладва установени нарушения.

10. Поддържа и съхранява възложената му документация по безопасност и здраве при работа и я предоставя при проверки.

11. Дава предложения за подобряване на безопасните и здравословните условия и информира директора за необходимите превантивни мерки.

12. Изпълнява и други функции, възложени му със заповед на директора, когато са в съответствие с длъжностната му характеристика и приложимото законодателство.

Чл. 15. Задължения и отговорности на НАЧАЛЕН УЧИТЕЛ И УЧИТЕЛ ПО ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИ ПРЕДМЕТИ:

1. Познава и спазва настоящия правилник, утвърдените инструкции за безопасност и здравословни условия и относимите изисквания за безопасност, приложими към преподавания предмет и конкретната дейност.

2. Преди започване на учебния час проверява състоянието на учебното помещение, работните места и наличното оборудване в рамките на своите задължения и не допуска използване на видимо неизправни или опасни средства.

3. Провежда необходимия инструктаж на учениците за безопасното изпълнение на дейностите, когато това се изисква от характера на учебната работа, и следи за спазването на дадените указания.

4. Организира учебната дейност така, че да не се създават рискове за живота и здравето на учениците и на останалите участници в образователния процес.

5. Не оставя учениците без надзор по време на учебни и други организирани от него дейности, освен в предвидените от закона и вътрешните правила случаи.

6. Следи за дисциплината и поведението на учениците от гледна точка на безопасността и предприема своевременни действия при поведение, което създава риск от

инцидент.

7. Не допуска извършването от ученици на дейности, за които не са инструктирани, които са забранени или за които не са осигурени необходимите безопасни условия.

8. При установяване на повреда, опасност или друг риск незабавно преустановява съответната дейност, когато е необходимо, уведомява директора или определеното от него длъжностно лице и не допуска повторно използване на опасното средство до отстраняване на риска.

9. Спазва изискванията за пожарна безопасност, евакуация и действия при бедствия, аварии и други извънредни ситуации и изпълнява дадените от компетентните длъжностни лица указания.

10. При инцидент с ученик оказва помощ в рамките на своята компетентност, уведомява незабавно директора и предприема действия съобразно установения в училището ред за реакция при инциденти.

11. При провеждане на занятия извън училището, посещения, екскурзии, състезания и други организирани дейности спазва утвърдените правила за безопасност и изпълнява възложените му отговорности по организацията и надзора.

12. Следи за безопасното придвижване на учениците при организирано напускане на учебната стая и при дейности на територията на училището.

13. Поддържа проходите, изходите и работните места свободни от предмети, които могат да причинят спъване, падане или друго увреждане, доколкото това е в неговите задължения и контрол.

14. При работа с материали, уреди, вещества, технически средства и друго оборудване използва и допуска използването им само по предназначение и при спазване на приложимите инструкции за безопасност.

15. Запознава се с индивидуалните потребности и ограничения на учениците, когато те имат значение за безопасното им участие в учебните и извънучебните дейности, и предприема подходящи организационни мерки в рамките на компетентността си.

16. Сигнализира своевременно директора за обстоятелства, които могат да застрашат живота, здравето или безопасността на учениците, работещите или други лица в училището.

17. Участва в обучения, инструктажи, проверки и други дейности по безопасност и здраве, когато са му възложени или са предвидени в нормативните актове и вътрешните правила.

Чл. 16. Задължения и отговорности на УЧИТЕЛ ПО ИНФОРМАТИКА И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ /РЪКОВОДИТЕЛ/ЗАВЕЖДАЩ/ КОМПЮТЪРЕН КАБИНЕТ/

1. Инструктира учениците за техниката на безопасност при работа с компютърната техника.
2. Диагностицира и предприема действия за отстраняване на възникналите технически проблеми с компютрите, комуникационните устройства, както за инсталиране и обновяване на програмното осигуряване.
3. Отговаря за правилното съхранение и наличността на оборудването в компютърната зала.
4. Познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
5. Да постави на видно място инструкция за безопасна работа с компютрите.
6. Преди започване на работа да провери внимателно състоянието на техниката в компютърната зала и постоянно да съблюдава мерките за сигурност.
7. Да проявява взискателност към всеки ученик за спазване правилата и изискванията за безопасна работа. Постоянно да наблюдава как работи всеки и в случай при нарушаване на правилата да взема съответни мерки.
8. Да запознава учениците с възможните последици при неспазване на изискванията.
9. Да следи и осигурява спазването на режима за работа и почивка.
10. Да създава навици в учениците те сами, преди започване и по време на работа внимателно да оглеждат работното си място и при забелязване на нередности, да го уведомяват.
11. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи.
12. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми незабавно директора на училището.
13. Да не допуска оставане на ученици в компютърната зала без присъствие на учител.
14. В края на последния час за деня провежда „Петминутка”, след което извежда децата и учениците извън училище и изчаква разотиването им.
15. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
16. Да проветрява залата през междучасията.
17. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
18. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл.17. Задължения за осигуряване на безопасни и здравословни условия на възпитание, обучение и труд на лицето, заемащо длъжността УЧИТЕЛ (РЪКОВОДИТЕЛ) ПРИ ОБУЧЕНИЕ В КАБИНЕТ (ЛАБОРАТОРИЯ) ПО ХИМИЯ И ФИЗИКА:

1. Да изиска, устрои и обзаведе кабинета (лабораторията) в пълно съответствие с изискванията на безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност.
2. В началото на срока, преди започване на обучението в кабинета (лабораторията) учителят

да проведе по утвърдената програма необходимия инструктаж по БХТ и ППО с учениците и да го регистрира в книгата за инструктажа, като попълва пълно и точно всички графи. В инструктажа, особено внимание да се обръща за поведението, което трябва да се спазва по време на работа в кабинета.

3. Да запознава учениците с възможните последици при неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.

4. Изисква от ръководството на училището утвърдена инструкция за безопасна работа в кабинета, която да окачи на видно и достъпно за четене място.

5. Да обучава учениците на правилно и безопасно провеждане на практическите занятия (опитите), да дава ясни и недвусмислени указания и нареждания за безопасна работа в кабинета.

6. Преди започване на занятие, свързано с опити, предварително да попълни всичко необходимо в работната тетрадка за инструктаж по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност. Да провери състоянието и да подготви уредите, материалите, приборите, работните места, предпазните средства и всичко друго необходимо за безопасна работа.

7. В самото начало на учебния час да направи необходимия инструктаж на учениците (по въпросите отразени в работната тетрадка) за правилно и безопасно провеждане на опитите.

8. Да обучи учениците в правилно и безопасно боравене с приборите, инструментите, материалите.

9. През време на работата в кабинета да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на ползваните уреди и материали. При забелязване на неизправности в уредите незабавно да уведоми.

При неспазване на изискванията за безопасност от страна на учениците да взема съответни мерки, включително и отстраняване от дейност.

10. Да създава навици в учениците сами, преди започване и по време на работа, внимателно да оглеждат състоянието на ползваните уреди, химикали и друго обзавеждане, които ползват. При забелязване на нередности незабавно да сигнализират за тях.

11. Отговаря за безопасното протичане на лабораторните занятия.

12. Да включва и изключва напрежението на работните ел. табла и контакти, само след съблюдаване на мерките за сигурност.

13. Длъжен е строго да спазва нормативите за допустимото количество материали и условията, при които могат да се съхраняват в кабинета.

14. Да не допуска оставане на ученици в кабинета без присъствие на учител.

15. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване медицинска помощ и да съобщава за това на Директора на училището.

16. Да познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.

17. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и

в присъствието на ученици.

18. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
19. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.
20. Да проветрява помещенията през междучасията.

Чл. 18. Задължения на учителя по ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ за осигуряване безопасност на учениците:

1. Да изисква, устройва и обзавежда салона и площадката за физкултура със здрави, изправни и сигурно поставени (закрепени) уреди, гимнастически постелки, подвижни съоръжения за отскоци, масивна настилка на площадката (асфалт или сгурия) и други.
2. Да полага грижи за поддържане на уредите и изправното им състояние. Особено внимание да обръща на скрепителните елементи (винтове, болтове, скоби, обтегачи, възли и др.).
3. Ежедневно, преди започване на занятията по физкултура да извърши оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват.
4. Да не допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука, или да се играе без гимнастически постелки. За увеличаване на триенето между ръцете или краката при игра на уреда, да осигурява необходимото средство (магнезий).
5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията, особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплаха.
6. Да оказва помощ при изпълнението на трудни и опасни елементи от упражненията и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити (прескоци, отскоци, игра на лост, халки, греди и т.н.).
7. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците при наличие на отклонения от нормалното, да не изисква изпълняване на трудни елементи.
8. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около попаденията.
9. Да осигурява местата на физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилка, разположение на уредите и др.
10. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на Директора на училището.
11. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията, особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност при сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплаха.
12. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние.
13. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
14. Да проветрява салона през междучасията.
15. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и

в присъствието на ученици.

16. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.

17. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл. 19. Задължения на учителите по ТЕХНОЛОГИИ И ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

1. Да познава изискванията за безопасна работа и ползване на всички машини, съоръжения, инсталации, инструменти, приспособления и т.н., с които е обзаведено помещението за обучение по труд и техника.

2. Осигурява поддръждане на оборудването в помещението за обучение по начин, най-удобен и безопасен за работа на учениците.

3. За всеки ученик да има отделно обособено работно място.

4. В началото на учебната година, преди започване на занятията по труд и техника, да проведе инструктаж по утвърдената програма по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност.

5. Да провежда ежедневен инструктаж преди всяко учебно занятие за безопасна работа. Да запознава учениците с възможните последици в случай на неспазване на изискванията за това.

6. Да включва и изключва машините и съоръженията от електрическата мрежа, при съблюдаване на мерките за сигурност.

7. Да обучава учениците на правилна и безопасна работа, както и да ги инструктира отново при смяна на работата или работното място.

8. Преди започване на учебната работа внимателно да е проверил състоянието на оборудването и инструментите, които ще се ползват от учениците (здравина, закрепване, заточване). В случай на неизправности, противоречащи на изискванията за безопасно ползване, да не разрешава работа с тези от тях.

9. През време на работа да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и начина, по който ползват инструментите. При неспазване на изискванията за безопасно ползване, да забранява работата.

10. Да знае всеки момент местопребиваването на всеки ученик от групата и каква работа извършва.

11. Да не допуска в помещението на работи ученик без подходящо работно облекло.

12. Да дава ясни и недвусмислени нареждания, които не противоречат на действащи нормативни документи по безопасност и здраве при работа.

13. Да следи спазването на режима на работа и почивка на учениците.

14. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи, като особено строго съблюдава за физическото натоварване на всеки един.

15. Да създава навици в учениците те сами преди започване и през време на работа внимателно да оглеждат работното си място, като при забелязване на нередности да ги уведомяват.

16. Да не допуска оставяне на ученици в помещението за обучение по труд и техника без

наблюдение на учител.

17. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да известява директора на СУ “Христо Ботев”.

18. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.

19. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.

20. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл. 20. Задължения на учениците по време на обучението по технологии и предприемачество:

1. Да изслушват внимателно инструктажа и всички други форми на обучение по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност, които се провеждат от учителите по труд и техника.

2. Да се разписват в книгите за инструктаж на СУ “Христо Ботев”, с което удостоверяват, че са им известни правилата и изискванията за безопасност на труда и се задължават най-стриктно да ги спазват.

3. Строго да спазват разпоредбите по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност и правилата за вътрешния ред и поведение в училището, като изпълняват дадените им указания в това направление. Да поддържат образцов ред, чистота и висока култура на работното си място в кабинета по труд и техника.

4. Да ползват задължително обикновено и специално работно облекло, ако това се изисква при работа в кабинета.

5. Да познават устройството и действието на машините, съоръженията и инсталациите, приборите и механизмите, с които ще работят и да спазват всички специфични изисквания от инструкциите за работа с тях.

6. Преди започване на работа или дейност да огледат внимателно работното си място и при забелязване и на най-малки неизправности или несъответствия, веднага да уведомят преподавателя.

7. По време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание и само определената работа. Всяко разсейване, отклоняване на погледа, разговори и други, могат да доведат до трудови злополуки и нещастни случаи. Това особено важи за дейности, при изпълнението на които са ангажирани по двама или повече ученици.

8. Преди да напуснат работните си места, да предадат инструментите си почистени и в пълна изправност.

9. При злополука веднага да съобщават на учителя, за да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата първа помощ на пострадалия.

10. На учениците е строго забранено:

а) самоволно да извършват работа, която не им е възлагана, да заемат работни или измерителни уреди и инструменти от съучениците си, да се пресягат през работните машини, да разговарят, като същевременно работят;

б) да извършват поправка на електрически уреди, инструменти, ел. инсталации, работни

машини, съоръжения, мебели и други;

в) облягането и сядането върху предпазните капаци на машините, огражденията за обезопасяване, на подредените за обработка или обработени детайли и други;

г) да разхвърлят безразборно обработените предмети около работната си маса.

Чл. 21. Задължения на учениците (учащите) по време на провеждане на практически занятия в кабинет (лаборатория):

1. Да изслушват внимателно инструктажа от учителя за правилното и безопасно провеждане на практическото занятие (опитите) и поведението, което трябва да се спазва.

2. Дежурният или отговорникът на групата да се разписва в работната тетрадка за инструктажа по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност, с което удостоверява, че групата е запозната с правилата и изискванията за безопасност, и че се задължават най-стриктно да ги спазват.

3. Да ползват задължително необходимите за провеждане на опити обикновено и специално облекло и ЛПС, каквито се изискват.

4. През време на занятието да изпълняват и спазват с голямо внимание изискванията за безопасност най-вече при действия, в които са ангажирани две и повече лица.

5. Преди да напуснат кабинета да предадат на учителя всички ползвани материали и уреди и да почистят работните си места.

6. При злополука, заедно с ръководителя веднага да вземат бързи мерки за оказване на необходимата помощ на пострадалия.

7. На учениците строго е забранено:

а) самоволно да извършват дейност, която не е свързана с провежданото учебно занятие;

б) да извършват поправки на електрически уреди, инструменти, инсталации, съоръжения, приспособления и др.;

в) да разхвърлят безразборно предмети около мястото на работа.

Чл. 23. Задължения и отговорности на УЧИЛИЩНИЯ ПСИХОЛОГ

1. Спазва настоящия правилник и всички приложими нормативни изисквания, свързани с безопасността и здравето на учениците и работещите.

2. Съдейства за създаване на сигурна, подкрепяща и недискриминационна среда и участва в превенцията на насилието, тормоза, рисковото поведение и други фактори, застрашаващи физическото или психическото благополучие на учениците.

3. При работа с ученици отчита индивидуалните им потребности и особености и предлага подходящи мерки за подкрепа в рамките на професионалната си компетентност.

4. При установяване на непосредствен риск за живота или здравето на ученик предприема действия в рамките на компетентността си и незабавно уведомява директора или определено от него длъжностно лице.

5. Участва в дейности за превенция и реакция при кризисни ситуации, когато това е свързано

с професионалните му функции.

6. При инцидент, злополука или друга опасна ситуация оказва психологическа подкрепа в рамките на компетентността си и съдейства за насочване към подходяща медицинска или друга специализирана помощ.

7. Не възлага на учениците дейности, които са несъобразени с възрастта, възможностите или безопасността им.

8. Спазва правилата за конфиденциалност и защита на личните данни съобразно закона и професионалните си задължения.

1. Носи отговорност за опазване на живота и здравето на учениците по време на учебните занятия и при други учебни форми и дейности, организирани от училището.

2. Следи за здравното състояние на учениците и контролира спазването на здравно-хигиенните норми и изисквания по време на учебния процес.

3. Инструктира учениците, контролира спазването на правилата за експлоатация и безопасност и здраве при работа при работа с машините, материали и съоръжения в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота на учениците.

4. Познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.

5. Инструктира учениците, контролира спазването на правилата за безопасност на движението по пътищата и за охраната на труда при работа с материали и в среди, които могат да бъдат потенциална заплаха за здравето и живота им.

6. В края на последния час за деня провежда „Петминутка”, след което извежда децата и учениците извън училище и изчаква разотиването им.

7. Определя за всеки ученик от първи и втори клас, съвместно с родителите му, най-безопасният път от дома до училището и обратно. Препоръчва на учениците от трети клас да спазват безопасни маршрути за придвижване.

8. Да проявява вискателност към всеки ученик за спазване правилата и изискванията за БР. Постоянно да наблюдава как работи всеки и в случай при нарушаване на правилата да взема съответни мерки.

9. Да запознава учениците с възможните последици при неспазване на изискванията.

10. Да следи и осигурява спазването на режима за работа и почивка.

11. Да създава навици в учениците те сами, преди започване и по време на работа внимателно да оглеждат работното си място и при забелязване на нередности, да го уведомяват.

12. Да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи.

13. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми незабавно директора на училището.

14. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.

15. Да проветрява помещенията през междучасията.
16. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
17. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл. 24. Задължения и отговорности на БИБЛИОТЕКАР в училищна библиотека

1. Комплектува фонда на библиотеката, обработва новопостъпилите библиотечни материали; почиства фонда от остарели по съдържание, физическо захабяване, повредени или унищожени при стихийни бедствия материали.
2. Изготвя необходимите писмени справки по заявка на преподаватели, подготвя материали за учебния процес
3. Води документацията на библиотеката
4. Познава и спазва Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
5. Не възлага на учениците несвойствени за тях задачи.
6. При злополука да взема спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми незабавно директора на училището.
7. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
8. Да проветрява помещенията през междучасията.
9. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
10. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

Чл. 25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЛИЦЕТО, ЗАЕМАЩО ДЛЪЖНОСТТА „СЧЕТОВОДИТЕЛ”:

1. Организира, планира, ръководи и контролира цялостната финансово-счетоводна дейност на училището и участва при нейното разработване.
2. Подписва заедно с ръководителя всички документи от финансово-имуществен характер, от които произтичат права и задължения за училището, подписва баланса и счетоводните отчети, както и всички отчети и сведения, които произтичат от счетоводни записвания.
3. Информира незабавно директора или председателя на Комитета по условия на труд за всяка възникнала обстановка при работа, която може да представлява опасност за здравето и за всички неизправности по оборудването
4. Съдейства на директора и на председателя на комитета по условия на труд при изпълнението на мероприятията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд и на предписанията, дадени от контролните органи.
5. Да поддържа и повишава знанията и квалификацията си по безопасни условия на труд.
6. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.

7. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
8. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
9. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.
10. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на училището.

Чл. 26. Задължения НА ЛИЦЕТО, ЗАЕМАЩО ДЛЪЖНОСТТА „ТЕХНИЧЕСКИ СЕКРЕТАР”

1. Да организира работата за изпълнение и спазване на предварителната и последваща дейност по приложение на трудовото законодателство.
2. Да оформя актове за трудови злополуки при отсъствие на лице, натоварено за това.
3. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
4. Да носи отговорност за нормалната работа на техническите средства, които използва в пряката си работа.
5. При нарушаване на трудовата дисциплина носи дисциплинарна отговорност.
6. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
7. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
8. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.
9. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на училището.

Чл. 27. Задължения на служителите, на които са възложени стопански, поддържащи или материално-отговорни дейности:

1. Изпълняват възложените им дейности съобразно длъжностната характеристика, инструкциите за безопасност и настоящия правилник.
2. Поддържат безопасно и подредено работното си място и незабавно уведомяват директора или определеното длъжностно лице за повреди, неизправности и опасни състояния.
3. Използват правилно работното оборудване, инструментите, препаратите и личните предпазни средства и не извършват дейности, за които не са обучени или правоспособни.
4. Съдействат при поддържане на безопасното състояние на общите части, санитарните помещения, двора и другите пространства в рамките на възложените им функции.
5. Спазват противопожарните правила, евакуационните изисквания и инструкциите при извънредни ситуации.
6. При инцидент предприемат действия в рамките на компетентността си за ограничаване на опасността и незабавно уведомяват директора или определеното длъжностно лице.

**Чл. 28. Задължения НА ЛИЦЕТО, ЗАЕМАЩО ДЛЪЖНОСТТА „ТЕХНИК”
/РАБОТНИК ПОДДРЪЖКА/**

1. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
2. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.
3. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
4. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
5. При възникнала необходимост или подаден сигнал от страна на учител, служител или ученик, незабавно да се отзовава и отстранява по компетентност повредата или опасността.
6. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на училището.

Чл. 29. Задължения НА ЛИЦЕТО, ЗАЕМАЩО ДЛЪЖНОСТТА „ОГНЯР”

1. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.
2. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.
3. Да следи за изправността на повереното му съоръжение и при нередности своевременно да уведомява директора на учебното заведение.
4. Да представи на директора свидетелството за правоспособност и по време на обслужване на котлите да представя документа на проверяващите органи.
5. Да осигури ежесмесечна проверка на изправността на действието на манометрите, водопоказателната арматура на парните котли, предпазните клапани, автоматиката и захранващите уреди, като записва резултатите от проверките в специален дневник.
6. Задължително да води сменен дневник, в който да се разписва при приемане и издаване на смяната и да отбелязва: времето на пускането и спирането на агрегатите, всички забелязани нередности в работата на котлите и другите съоръжения и други сведения, предвидени по производствената инструкция.
7. Да извършва периодични технически прегледи, ако не е сключен договор със специализирана организация.
8. Да нанася в паспорта на котела резултатите от техническите прегледи с посочване състоянието на котела, разрешението за работа и сроковете за следващите прегледи.
9. Подлежи на медицински прегледи.
10. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.
11. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.
12. Носи отговорност за реда и чистотата в котелното помещение.

13. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на училището.

Чл. 30. Задължения НА ЛИЦЕТО, ЗАЕМАЩО ДЛЪЖНОСТТА „ХИГИЕНИСТ - ЧИСТАЧ”

1. Да почиства праха в класните стаи и кабинети, в административните помещения, във физкултурния салон и работилниците.

2. Да мие коридорите, стълбищата и сервизните помещения по време на учебни часове и след приключване на учебните занятия.

3. Да почиства ежедневно района на училището от смет.

4. Да почиства ежеседмично цоклите, вратите и прозорците.

5. Да се грижи за цветята в определеният му район.

6. Да опазва материалната база и повереният му инвентар.

7. Да познава и спазва разпоредбите на настоящия Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището, както и всички нормативни актове, регламентиращи безопасните и здравословни условия на труд в съответната област на обучение.

8. Да не пуши и да не употребява алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.

9. Да спазва указанията по противопожарна безопасност.

10. Да спазва указанията по безопасност и здраве при работа.

11. Да проветрява учебните стаи и коридорите.

12. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведоми директора на училището.

Чл.31. Задължения НА УЧИТЕЛИТЕ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА ИЗВЪН УЧИЛИЩНИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. При провеждане на екскурзия изготвят списък със съдържанието на инструктажа, като учениците се подписват,

2. Присъстват при провеждане на мероприятията, следят за спазване на реда и всички изисквания за безопасност.

3. Съблюдава по време на мероприятиято:

- да се осигуряват светлинни ефекти, които не могат да причиняват пожар;
- да се гаси напълно осветлението в помещението;
- разполагането на маси и столове да не затруднява бързото напускане на помещението;
- украсяването на елхата да се извършва само от правоспособен ел.техник, ако се използва ел. украса.

4. При придвижване по улиците да се спазват установените правила, да не се създава опасност и пречка на движението.

5. Ръководителите на различните форми на организиран отход и туризъм, медицинският,

СУ „ХРИСТО БОТЕВ” - РУСЕ

педагогическият и останалият обслужващ персонал носят ЛИЧНА ОТГОВОРНОСТ за живота и здравето на децата и учениците от момента на поемането им в сборния пункт, по време на отдиха и до връщането им при родителите или настойниците.

6. Да не пушат и да не употребяват алкохол в учебното заведение или в района около него и в присъствието на ученици.

7. В случай на злополука да вземат спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ, след което да уведомят директора на училището.

ГЛАВА ВТОРА

**УСЛОВИЯ ЗА БЕЗОПАСНО ПРОВЕЖДАНЕ НА
ВЪЗПИТАНИЕТО, ОБУЧЕНИЕТО И ТРУДОВАТА
ДЕЙНОСТ**

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.32. Преди постъпване в училището, децата, учениците, работниците и служителите да преминават на задължителен медицински преглед, за да се установи, че са здрави и могат да извършват съответните видове труд, без това да наврежда на здравето им.

Чл.33. Не се допуска провеждане на учебни занятия и извънучилищна дейност и други с деца и ученици до 18 години, при условия вредни за тяхното здраве и забранени с нормативни документи за лица до 18- годишна възраст.

Чл.34. Разкриването на нови работни места, работилници и кабинети, както и пускането в експлоатация на нови машини и съоръжения, да се извършва след предварително разрешение от съответните органи.

Чл.35. Забранено е увеличаване продължителността на учебния час и съкращаване на почивките, което води до преумора, намаляване на вниманието и увеличаване опасността от злополуки.

Чл.36. Обучението се провежда в учебни стаи, кабинети и лаборатории, отговарящи на санитарно хигиенните изисквания при пълно обезопасяване на машините, съоръженията и работните места.

Чл.37. Не се допускат ученици по време на учебно занятие в кабинети и лаборатории, за самостоятелна работа без наблюдението на учител.

Чл.38. Всички учебно-технически средства да се използват съобразно изискванията за безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана.

Чл.39. Всички стълбища вътре в сградата на СУ „Христо Ботев” да имат здрави перила и друго подходящо обезопасяване при необходимост.

Чл.40. През зимните дни да се извършва редовно почистване от сняг и лед външните стълбища, двора и улицата пред училището.

Чл.41. Територията на училището с разположените в нея учебни и административно обслужващи сгради и други да бъде оградена.

Чл.42. Пешеходните пътеки (тротоарите) за редовно движение да се строят с широчина най-малко 1,50 m трайна настилка.

Чл.43. В сградата на СУ „Христо Ботев” – Русе, да се осигуряват изходи за евакуация при аварийни ситуации, пожари, бедствия и други, съобразени с броя на децата, учениците и другите работещи.

Чл.44. Аварийните пътища и изходи се сигнализират с установените знаци и сигнали, като при необходимост се осигурява и аварийно осветление.

Чл.45. (1) Подовите на работните помещения и класните стаи се изработват и поддържат

така, че да не са хлъзгави, да нямат опасни неравности, наклони, препятствия и отвори.

(2) Подовете и стените на работните помещения се изработват от материали, които не отделят вредни за хората емисии и са съобразени с противопожарните изисквания.

РАЗДЕЛ II

I. Изисквания към машините, съоръженията, дейностите и работните места за безопасна работа

Чл. 46. Всички машини, съоръжения и работни места да бъдат обезопасени срещу опасности:

1. механично обезопасени;
2. електрообезопасени;
3. пожаро- и взривообезопасени;
4. термообезопасени;
5. обезопасени срещу вредни вещества и влага;
6. нарушаване на микроклимата;
7. обезопасени срещу шум, вибрации и др.
8. да имат блокировки и предпазни устройства, както и сигнализация при опасност.

II. Технически средства за осигуряване на механично обезопасяване на машините и съоръженията

Чл. 47 (1). За механично обезопасяване на машините, съоръженията и работните места (работилница – дърводелец) да се използват:

1. блокировки, предпазни и ограничителни устройства;
2. сигнализация за опасност;
3. дистанционно управление;
4. специални устройства за безопасност.

III. Изисквания за безопасност при експлоатация на електрически уредби, съоръжения, инсталации

Чл.48. Електрическите инсталации, уредби, съоръжения се изпълняват така, че да не е възможно попадане на човешкото тяло или част от него в електрическа верига с параметри, застрашаващи здравето и живота. Същите по устройство и изпълнение следва да отговарят на стандартизационните документи, както и да са съобразени със специфичните условия за експлоатация и изисквания за поддържане и ремонт.

Чл.49. При необходимост да се вземат допълнителни технически и организационни мерки, включително и използване на средства за индивидуална защита.

Чл. 50. (1). Защитата срещу поражения от ел.ток при напрежение до 1000 V да се осъществява чрез такова изпълнение на ел.уредбите, съоръженията, инсталациите и съставлящите ги

елементи, че да не е възможно включване (попадане) на човешкото тяло в ел.верига с параметри, които застрашават здравето или живота на персонала, обслужващ ел.уредбата или на околни лица.

(2). За реализиране на горните условия, ел.уредбите, съоръженията, инсталациите и съставлящите ги елементи, по устройство и изпълнение да отговарят на изискванията на приложимите действащи правила и стандарти за електрически уредби, на стандартизационните документи, както и да са съобразени със специфичните условия за експлоатация и изискване за поддържане и ремонт.

Чл. 51. При необходимост да се вземат допълнителни технически и организационни мерки, включително и използване на средства за индивидуална защита, за осигуряване на безопасността съобразно изискванията при експлоатацията на ел.уредбите.

Чл. 52. За защита срещу директен допир или опасно приближаване до части под напрежение да се осъществява:

1. разполагане на частите под напрежение на безопасни разстояния;
2. защитни прегради и ограждения;
3. защитни блокировки;
4. безопасни свръхниски напрежения до 24V.

Чл. 53. За защита срещу индиректен допир в мрежите с директно заземен звезден център да се осъществяват мероприятия в съответствие с изискванията, посочени в Раздел 4 на приложимите действащи стандарти за електрически уредби и приложимите действащи правила и стандарти за електрически уредби като зануляване, защитно заземяване, защитно изолиране, защитно разделяне.

Чл. 54. Осигуряването на ел.уредбите и съоръженията, на машините, инструментите, инсталациите, осветителните тела и др. срещу опасността да предизвикат пожар да се осъществява чрез изпълнение на ел.частта им в съответствие с изискванията за пожаро- и взривоопасната зона, където се използват.

Чл. 55. За предпазване на ел.уредбите от прекомерно повишаване на силата на тока, което може да предизвика късо съединение и пожар, да се монтират разтапящи се предпазители и автомати за изключване.

IV. Изисквания за безопасност при извършване на ремонтни работи

Чл. 56. При извършване на ремонтни работи, свързани с риск за работещите, се осъществяват организационни и технически мероприятия за безопасност:

1. спиране на работното оборудване;
2. изключване на енергозахранването;
3. преустановяване на технологичното захранване с материали, суровини, елементи и др.;
4. реализиране на мерки против повторно включване;
5. поставяне на знаци, табели и ограждения;
6. проверка за отсъствия на вредности и за обезопасяване на работното място;

7. други мерки в зависимост от опасностите на раб.място.

V. Съоръжения с повишена опасност

Чл. 57. Отговорникът за поддържането и безопасната експлоатация на котлите и оборудването в котелното помещение се назначава със **заповед** от ръководителя на съответната организация

Чл. 58. Обслужването на котлите се възлага на лица, придобили правоспособност по реда, предвиден в специализирани законови актове.

Чл. 59. Огнярите и машинистите на котли подлежат на медицински прегледи, както следва:

- преди започване на работа по професията;
- на възраст до 50 години – на всеки 10 години, а на възраст над 50 години – на всеки 5 години;
- не се допускат да обслужват котли лица, които не са преминали посочените прегледи и нямат медицинско свидетелство, че са годни за професията;

Чл. 60. За обучението на огнярите и машинистите се организира изпит за проверка на знанията им, както следва:

- при първоначално постъпване на работа;
- при преминаване на работа от един тип котел на друг;
- ежегодно за опресняване на знанията им – не по-малко от 8 учебни часа

Чл. 61. Огнярите и машинистите са длъжни да носят със себе си свидетелството за правоспособност по време на обслужване на котлите;

Чл. 62. Ръководството на учебното заведение утвърждава производствена инструкция за обслужване на котлите, разработена в съответствие с приложимата действаща нормативна уредба за технически надзор и безопасна експлоатация на котлите и с инструкциите за монтаж и експлоатация, дадени от заводите-производители.

Чл. 63. Производствената инструкция се поставя на видно място за ползване от обслужващия персонал.

Чл. 64. Завеждащият котелното е задължено да осигури ежемесечна проверка на изправността на действието на манометрите, водопоказателната арматура на парните котли, предпазните клапани, автоматиката и захранващите уреди, като записва резултатите от проверките в специален дневник.

Чл. 65. Във всяко котелно помещение задължително се води сменен дневник, в който отговорното лице е задължено да се разписва при приемане и издаване на смяната и да отбелязва: времето на пускането и спирането на агрегатите, всички забелязани нередности в работата на котлите и другите съоръжения и други сведения, предвидени по производствената инструкция.

Чл. 66. По време на експлоатацията на котлите се извършват периодични технически прегледи от лицето, отговарящо за поддържането или по договор от специализирана организация.

Чл. 67. Резултатите от техническите прегледи с посочване състоянието на котела, разрешението за работа и сроковете за следващите прегледи се нанасят от лицето, което ги

провежда, в паспорта на котела.

Чл. 68. За всяка авария, тежка или смъртна злополука, произлязла при експлоатация на котли, ръководителят на организацията е задължен незабавно да уведоми ведомствените органи за технически надзор и съвместно с тях да организира разследване на аварията. За резултатите от разследването се съставя протокол и се уведомяват компетентните органи съобразно установения в организацията ред. За смъртните случаи се уведомява прокуратурата.

Чл. 69. Съоръженията с повишена опасност да се обозначат с ясна маркировка за номиналните стойности на работните им параметри: товароподемност, налягане, скорост на движение, вид на съхранявания или пренасян флуид и други, като се снабдяват със съответните защитни и контролно-измервателни средства, необходими за безопасната им експлоатация.

Чл. 70. (1). Повдигателните уредби без изправни крайни изключватели, с неизпитани въжета, вериги и товарозахватни приспособления да не се допускат до експлоатация.

(2) Не се допуска:

1. повдигането на товари, превишаващи товароподемността на повдигателното съоръжение;
2. експлоатацията на въжета и вериги за повдигане на товари при износване, по-голямо от допустимото;
3. използването на непредвидени в техническата документация или неизправни товарозахватни приспособления;
4. тегленето и влаченето на товари с повдигателни съоръжения.

Чл. 71. Досието на котела съдържа:

- паспорт на котела с придружаващата го документация. Когато паспортът на котела е унищожен и не могат да се получат копия от него в архива на производителя, собственикът на котела възлага съставянето на нов паспорт на физическо или юридическо лице, одобрено от органите за технически надзор;

- актове за преглед на котела;
- разрешение за функциониране;
- ревизионна книга;
- документи за извършени ремонти и преустройства, включително чертежи, изчисления, сертификати за вложени материали, протоколи за извършени изпитвания и др.;
- инструкции за експлоатация, обслужване, консервация, ремонт и др.;
- документите, издадени от органите за технически надзор и други документи, които имат отношение към сигурността и безопасното функциониране на котела.

Чл. 72. Осигуряването на безопасно и безаварийно функциониране на котлите е задължение на директора на училището. Той трябва да осигури необходимия брой и с нужната квалификация обслужващ, поддържащ и ръководен персонал и писмено да определи техните права, задължения, отговорности и взаимоотношения, произтичащи от изискванията на наредбата, нормативните актове за нетехнически надзор и инструкциите за котлите

РАЗДЕЛ III

**ХИГИЕННИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РАБОТНИТЕ МЕСТА И ЗА
УЧЕБНАТА ДЕЙНОСТ НА УЧЕНИЦИТЕ
ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ**

Чл. 73. Правилата и изискванията за осигуряване на здравословни условия на труд да се включват в инструкциите за безопасна работа на конкретните работни места и дейности, като се обявяват по подходящ начин.

Чл. 74. Територията на училището и звената да се поддържа чиста. Основните изисквания по хигиена на труда са регламентирани в Наредба № 7 от 23.09.1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване.

Чл. 75. Помещенията се оцветяват в меки и светли тонове. Да бъдат чисти и приветливи, достатъчни по брой, площ и обем и да се обзавеждат с подходяща училищна мебел, отговаряща на ергономичните изисквания на действащите нормативни изисквания за обзавеждане и ергономия в училищата

УЧЕБНО - ПРОИЗВОДСТВЕНА СРЕДА И УЧЕБНО -ПРОИЗВОДСТВЕН ПРОЦЕС.

САНИТАРНО -БИТОВО ОСИГУРЯВАНЕ

**А. МИКРОКЛИМАТ – ТЕМПЕРАТУРА, ВЛАЖНОСТ И СКОРОСТ НА ВЪЗДУХА.
ОПОТЛЕНИЕ И ВЕНТИЛАЦИЯ**

Чл. 76. Хигиенните изисквания към микроклиматичните параметри на въздуха в стаите за занимание, обучение, кабинетите, лабораториите, да отговарят на приложимите действащи стандарти и нормативни изисквания за микроклимата.

Чл. 77. Температурата и относителната влажност в работните помещения следва да бъде в нормите, посочени от чл.82,84,87,88,89 от Наредба № 7 и БДС14776-87.

Чл. 78. В помещенията с продължително престояване на ученици, учители и друг обслужващ персонал отоплението и вентилацията да осигуряват микроклимат от началото и през цялото учебно и работно време в съответствие със санитарните норми.

Чл. 79. Вентилацията и отоплението да бъдат в съответствие с изискванията на раздели Втори и Четвърти на Глава V от Наредба № 7.

Чл. 80. (1). Нагревателните тела трябва да имат гладка повърхност, да са боядисани с топлоустойчива боя и да са достъпни за почистване.

(2) Температурата на повърхността на радиаторите при централно отопление не трябва да бъде по-висока от 70⁰С.

(3) При използване на калорифери максималната температура на въздуха, който постъпва в помещенията, не трябва да превишава 70⁰С. Струята въздух трябва да се подава на височина най-малко 2,5 м от пода и на разстояние 2 м от работните места.

(4) За да се осигурява нормална работа на отоплителните и вентилационни инсталации и уредби, периодично да се извършва проверка за ефективността на работата им.

Чл. 81. Рециркулация на въздуха през калорифера (използван при отопление на хранилища) се разрешава само когато атмосферата на работното помещение не съдържа вредни пари, газове и прах.

Чл. 82. Отоплителните и вентилационните инсталации и уредби не трябва да създават шум, превишаващ пределно допустимите санитарни норми.

Чл. 83. В междучасията и през почивките трябва да се осигурява няколкократно обмяна на въздуха в учебните помещения.

След извършена оценка на риска показателите на микроклимата на училището са посочени в Досие за условия на труд в СУ „Христо Ботев”

Б. ЕСТЕСТВЕНО И ИЗКУСТВЕНО ОСВЕТЛЕНИЕ.

Чл. 84. Естественото и изкуствено осветление в стаите за занимания, учебните помещения, кабинети, лаборатории и други се устройва и поддържа така, че да отговаря на изискванията на приложимите действащи стандарти и нормативни изисквания за осветлението или по специфичните нормативни документи.

Чл. 85. В работните помещения се осигурява естествено и изкуствено осветление /чл.74 от Нар.№ 7/.Осветеността да е съобразена с извършваната работа в помещението /чл.75,78,80 от Нар. № 7/.

- класни стаи, аудитории, лаборатории:

средата на дъската – 500 лукса

на работната маса, чина – 300 лукса

- кабинет по техническо чертане, конструиране:

на дъската – 300 лукса

на работната маса, чина – 500 лукса

- стаи на преподавателите – 200 лукса

- физкултурен салон, на пода – 200 лукса

Чл. 86. Във всички помещения на училището и звената да се вземат мерки за максимално използване на естественото осветление. Устройствата за естествено осветление се поддържат в изправност.

Чл. 87. За всички помещения и работни места, където няма естествено осветление, се осигурява изкуствено осветление.

Чл. 88. За изкуствено осветление се използват газоразрядни лампи, а по изключение – с нажежаема жичка.

Чл. 89. При повреди светлинните източници се заменят незабавно с такива от същия тип.

Чл. 90. (1). В кабинетите и лабораториите по химия, физика е наложително наличието на

резервно осветление.

(2) Аварийно осветление да се осигурява, когато внезапното изключване на работното осветление може да доведе до:

- а). Възникване на пожар, взрив или отравяне на хора;
- б). Нарушаване на работата в училището и звената;
- в). Опасност от травматизъм на местата с голямо струпване на хора.

Чл. 91. Резервното осветление да се осигурява от независим източник.

Чл. 92. (1) Осветлението (общо и местно) трябва да осигурява добра видимост.

(2) Забранява се използването само на местно осветление.

Чл. 93. Захранването на осветителната мрежа и захранването на апаратите, съоръженията и други, да бъдат независими едно от друго.

След извършена оценка на риска показателите на микроклимата на училището са посочени в Досие за условия на труд в СУ „Христо Ботев” .

В. ШУМ И ВИБРАЦИИ.

Чл. 94. При обучение на ученици до 15-годишна възраст не се допуска пребиваването им на места, където звуковото ниво на шума превишава 70 дБ (“А”).

Чл. 95. Допустимата продължителност на пребиваването на ученици над 15-годишна възраст за една смяна в условията на шумово въздействие с ниво над 70 дБ “А” да бъде съобразено с нормите.

В СУ „Христо Ботев” няма класни стаи, кабинети и лаборатории с по-високо ниво на шума от допустимото.

Чл. 96. Допустимите стойности на вибрациите на работните места се определят в зависимост от характера и направлението на действието им, възрастта и пола на учениците, съгласно таблица към Наредба №4 за работите, които са забранени за лица, ненавършили 18 години, издадена от Комитета по труда и социалното дело, МНЗ и ЦСБПС (ДВ, бр. 44/87, изм.бр. 44/93)

След извършена оценка на риска показателите на микроклимата на училището са посочени в Досие за условия на труд в СУ „Христо Ботев”

Г. ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА.

Чл. 97. Не се допускат във всички форми на трудова дейност, младежи и девойки до 18-годишна възраст да работят или престояват при наличието на вредни вещества във въздуха над ПДК.

Чл. 98. На лицата до 18-годишна възраст не могат да се възлагат дейности, при които имат контакт с вредности, посочени в Списъка за вредните, тежките и опасните работи, които са забранени за лица, ненавършили 18 години

Чл. 99. На учениците до 18-годишна възраст не могат да се възлагат дейности, при които има дори само контакт с вредности, посочени в Приложение №3 към чл. 8 на Наредба №13 на МЗ.

След извършена оценка на риска показателите на микроклимата на училището са посочени в Досие за условия на труд в СУ „Христо Ботев”

Д. ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ И ЕЛ.МАГНИТНИ ПОЛЕТА.

Чл. 100. На подрастващи до 18-годишна възраст не могат да се възлагат дейности, при които има контакт с йонизиращи лъчения и канцерогенни вещества.

Чл. 101. На учениците до 18 г. не могат да се възлагат дейности, при които има контакт с нейонизираща радиация (ел.магнитни полета), с наднормени нива, съгласно санитарно-хигиенните норми и стандарти (приложимите действащи стандарти и нормативни изисквания за електромагнитни полета).

Е. ФИЗИЧЕСКО НАТОВАРВАНЕ.

Чл. 102. За учениците до 15 г. не се разрешава работа, свързана с повдигане и пренасяне на тежести (Таблица №1 от Норми за физическо натоварване на работниците – ДВ, бр. 25/71, изм.и доп.бр. 58/79).

Чл. 103. Режимът на труд и почивка да е съобразен с Наредбата за условията, реда и изискванията за разработване и въвеждане на физиологични режими на труд и почивка по време на работа /ДВ, бр.54 от 1999 г./.

Ж. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ.

Чл.104. СУ “Христо Ботев” се осигурява с водоснабдителна, канализационна и пречиствателна мрежи за питейно-битови и санитарни нужди, отговарящи на санитарно-хигиенните норми. Територията на училището /кабинети, работилници, помещения за санитарно-битово обслужване/ следва да се поддържа чиста.

З. САНИТАРНО - БИТОВО ОБСЛУЖВАНЕ

Чл. 105. Училището и звената се осигуряват с помещения за санитарно-битово обслужване по състав, оборудване, устройство, разположение и поддържане в съответствие със СХН, съобразени с възрастта на учениците.

Чл. 106 Помещенията и работните места да се поддържат чисти.

Чл.107. Училището и звената се осигуряват с водоснабдителна и канализационна мрежа за питейно-битови и санитарни нужди, отговарящи на СХН.

Чл. 108. За ползване на питейната вода да се устройват фонтанки, комплектовани със спирателен кран.

Чл. 109. Канализацията трябва да бъде водонепропусклива, да не позволява проникване от нея на пари, газове и отходни води в помещенията.

ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

I. Общи положения

Чл. 110. Директорът на училището организира разработването и утвърждава правилник, наредба, инструкции, планове и други документи за осигуряване на пожарната безопасност, които се оформят в Досие на обекта, съгласно Наредба № 8121з-647 за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите.

Чл. 111. Директорът на училището възлага на определено длъжностно лице да координира дейността по осигуряване на пожарната безопасност.

Чл. 112. За училището се създава досие, съдържащо документи за противопожарна охрана. Досието се съхранява при длъжностното лице, координиращо дейността по осигуряване на пожарната безопасност.

Чл. 113. Директорът на училището организира разработването и утвърждаването на:

- а) Правила (инструкции) за противопожарна безопасност на територията на училището;
- б) Планове за действия на училищното ръководство, педагогическия и непедагогически персонал при ликвидация на пожара;
- в) Планове за осигуряване на пожарната безопасност при основни и текущи ремонти;
- г) Планове за действието на персонала при евакуация на учениците.

Чл. 114. В случаите когато текущите и основни ремонти се извършват съвместно с външни организации и фирми, плановете се разработват съвместно с тях.

Чл. 115. Периодично, веднъж в учебната година, плановете за действие на ръководния персонал, педагогическия и непедагогически персонал при ликвидиране на пожар и планът за действие на персонала при евакуация на учениците се проиграват практически.

Чл. 116. Проиграването на плана за действие на персонала при евакуация на учениците при пожар да се отрази в констативен протокол и в материалната книга.

II. Пакет заповеди по ППО

Чл. 117. Директорът издава заповеди за:

1. Създаване на комисия от компетентни длъжностни лица за извършване на основна проверка на всички сгради и съоръжения;
2. Определяне на лицата и създаване на организация след приключване на работата да се изключва електрическото напрежение в сградата от електрическото табло.
3. Определяне на длъжностното лице от училищния персонал, което да отговаря за противопожарната охрана на обекта.
4. Изграждане на противопожарно ядро и обучение на членовете му за действие с наличните противопожарни уреди и съоръжения.
5. Пожаробезопасно извършване на огневи работи (заварки)
6. Забраняване на тютюнопушенето в сградата и района на училището.
7. Организиране на противопожарната подготовка и инструктажа на учителите,

непедагогическия персонал и учениците.

8. Осигуряване на пожарната безопасност по време на почивните и празнични дни и при провеждана на общоучилищни мероприятия;

9. Поддържане и проверка на пожарогасителните инсталации;

10. Поддържане и проверка на противопожарните уреди и средства за пожарогасене;

11. Сформиране на нещатен щаб за ръководство на действията на персонала при гасене на пожар;

Чл. 118. Комисията за извършване на основна проверка на сградите набелязва конкретни мерки за осигуряване на пожарната безопасност на обекта през отоплителния сезон.

Копие от заповедта и набелязаните мерки се изпращат до службата за пожарна и аварийна безопасност.

Чл. 119. При промяна на длъжностното лице, което отговаря за противопожарната охрана на обекта, заповедта се актуализира.

Чл. 120. Училищното ръководство, педагогическия и непедагогически персонал са задължени да познават и да могат да работят с противопожарните уреди и средства за пожарогасене, с които е осигурено училището.

Чл. 121. Училището се осигурява с телефонна връзка с районната служба за противопожарна охрана.

Чл. 122. В училището се обособяват места и средства за пожарогасене съгласувано с органите за противопожарна охрана.

Чл. 123. При ремонтни работи свързани с изключване на участъци от водопроводната мрежа и неизправности в пожарогасителните инсталации незабавно се уведомява СПАБ и се вземат мерки за осигуряване на пожарната безопасност на училището.

Чл. 124. Ремонтните и други видове дейности се извършват в съответствие с изискванията за пожарна безопасност.

Чл. 125. При отдаване помещения под наем, да се уведомяват предварително специализираните органи за пожарна и аварийна безопасност.

Чл. 126. В края на работното време всеки служител е длъжен да проверява и да оставя в пожаробезопасно състояние своето работно място.

Чл. 127. Училищните ръководители, работниците и служителите да са запознати със задълженията си и за спазване изискванията за пожарна безопасност посочени в Наредбата за противопожарната охрана.

III. Изисквания към помещенията:

А. Помещения за образователна дейност

Чл. 128. (1) Цялостната организация на дейността да се съобразява с изискванията и нормативните актове за пожарна безопасност.

(2) Да се осигурява необходимото количество вода за противопожарни нужди.

(3) Към сградите, помещенията, съоръженията и водоизточниците по всяко време да има

свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете (изходите) да бъдат в изправност, свободни от материали, а при зимата – почистени от снега.

Чл. 129. Евакуационните пътища и изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните строителнотехнически норми (ППСТН).

Чл. 130. (1). Вратите, определени за евакуация, трябва да се отварят по направление навън, да бъдат винаги свободни с оглед веднага да бъдат отворени отвътре.

(2) Вратите по пътя за евакуация трябва да бъдат плътни. Допускат се и врати, остъклени с армирано или обикновено стъкло с дебелина, не по-малка от 5 мм.

(3) Не се допускат сгъваеми врати и прегради по пътя за евакуация.

Чл. 131. Стълбищата, коридорите и изходите да бъдат винаги свободни от всякакви материали и съоръжения.

Чл. 132. В учебните стаи чиновете, масите, столовете, трябва да са разположени така, че изходите да бъдат свободни.

Чл. 133. Училището и звената да се осигуряват с водоизточник и противопожарно оборудване по вид и количество, съгласно ПСТН и съгласувано с противопожарните органи.

Чл. 134. Във влажните, пожароопасни и взривоопасни помещения ел.съоръженията и осветителните арматури да съответстват на средата, съгласно изискванията на ППН.

Чл. 135. В помещенията и на територията да се поддържа чистота. Всички горими отпадъци и смет да се изнасят своевременно.

Б. Изисквания за противопожарна безопасност към територията на училището

Чл.136. Училищният двор ежедневно се почиства от суха тревна растителност, опадала листна маса и други горими отпадъци.

Чл. 137. Горимите отпадъци ежедневно се събират и се изнасят извън училищния двор.

Чл. 138. Към училищната сграда, водоизточниците и противопожарен инвентар се осигуряват и поддържат пътища и свободен достъп, като през зимата се почистват от сняг и се опесъчават.

Чл. 139. Преди настъпването на зимния сезон противопожарните хидранти се подготвят за противопожарни цели при минусови температури.

Чл. 140. За предстоящо затваряне на отделни участъци от пътищата, което препятства минаването на противопожарните автомобили, предварително се уведомява РД ПБЗН

Чл.141.Училищният двор не може да се използва за складиране на материали, оборудване, отпадъчен амбалаж, за паркиране на транспортни средства и построяване на временни сгради и съоръжения.

Чл. 142. Не се допуска спиране или паркиране на транспортни средства пред централния и останалите входове (изходи) на училището.

Чл. 143. В местата, където се съхраняват горими материали и до тях, ползването на открит огън е забранено.

Чл. 144. Територията на училището се осигурява с осветление с цел бързо намиране на

противопожарните водоизточници.

Чл. 145. Към всички сгради, помещения, съоръжения и водоизточници по всяко време трябва да има свободен достъп. Пътищата, проходите и входовете да бъдат в изправност, свободни от материали, а през зимата почистени от снега.

В. Изисквания за пожарна безопасност към училищната сграда

Чл. 146. В училищната сграда на всеки етаж в коридорите на видно място се поставят схеми за евакуация с обозначение на класните стаи и кабинети, евакуационните изходи и средствата за пожарогасене и сигнализация с необходимия пояснителен текст.

Чл. 147. Пътищата за евакуация и изходите се обозначават в съответствие с Наредба № 4 – указателни знаци, даващи информация за местоположението на аварийните изходи и маршрутите към тях (знаци лепенки)

Чл. 148. Евакуационните пътища и изходи трябва да бъдат устроени и поддържани съобразно изискванията на противопожарните

В. Изисквания за пожарна безопасност към работилницата по труд и техника

Чл. 149 За отопление да се използват само стандартни, отговарящи на изискванията за пожаробезопасност отоплителни печки.

Чл. 150. Ежедневно да се прави проверка за изправността на ел.инсталациите и съоръженията. Да не се допускат искри, къси съединения и претоварване на ел.консуматорите.

Чл. 151. Забранено е в работилницата по труд и техника да се оставят на склад материали и готова продукция, особено, ако са лесно запалими.

IV. Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия

Чл. 152. Помещенията, в които се провеждат масови събирания, трябва да бъдат от първа или втора степен на пожароустойчивост. Трябва да имат най-малко два изхода навън и спазени всички други изисквания за евакуация на хората.

Чл. 153. За провеждане на масовото мероприятие трябва да бъдат осигурени необходимите средства за пожарогасене.

Чл. 154. През време на масовото мероприятие при учениците трябва да присъства дежурен представител от ръководството на СУ “Христо Ботев”, който да следи и отговаря за спазване на всички правила по ППО.

Чл. 155. При провеждане на масово мероприятие е забранено:

- а). осъществяване на светлинни ефекти с използване на химически и други вещества;
- б). да се гаси напълно светлината в помещението;
- в). разполагане на маси, столове, елха и други предмети в помещението по начин, който ще затруднява бързото му напускане от присъстващите.

Чл. 156. Украсяването на новогодишната елха или други подобни с електрически

илюминации да се извършва само от правоспособен ел.техник при спазване правилата за пожаробезопасност.

При пожар - тел.: 112

РАЗДЕЛ V

РАБОТНО ОБЛЕКЛО И ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

Чл. 157. При изпълнение на работа по време на учебна практика в работилниците учениците носят работно облекло и ползват ЛПС, съобразено с изискванията за безопасна работа.

Чл. 158. При провеждане на производствена практика в предприятие, учениците следва да се осигуряват с ЛПС, специално работно облекло и обувки, каквито се полагат на работниците от това предприятие.

Чл. 159. Работниците и служителите на СУ „Христо Ботев“ имат право на работно и представително облекло според изискванията на Наредба за безплатно работно и униформено облекло, приета с ПМС № 10/20.01.2011, ДВ № 9/28.01.2011 и Наредба № 1/09.04.2012 г. за представително облекло на лицата от педагогическия персонал в детските градини, училища и обслужващи звена.

РАЗДЕЛ VI

ПРАВИЛА И ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНА РАБОТА В УЧЕБНИТЕ КАБИНЕТИ И ЛАБОРАТОРИИ, С МАШИНИ, СЪОРЪЖЕНИЯ, ИНСТРУМЕНТИ И ДРУГИ РАБОТНИ МЕСТА И ДЕЙНОСТИ

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 160. Учебните работилници, кабинети, лаборатории, салони за физкултура и други подобни, трябва:

1. Да бъдат в помещения с благоприятни условия за работа, което ще осигурява минимално напрежение на нервната система и сърдечно-съдовата дейност на ученика, ще се намалява умората, а оттам и опасността за злополуки;
2. Да отговарят на санитарно хигиенните изисквания по отделните фактори – микроклимат, осветление, вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и други.
3. Да бъдат напълно механично, електро и пожаробезопасени;
4. Да бъдат снабдени с инструкции за безопасна работа и със задълженията на учениците по време на учебната работа.

Чл. 161. Кабинет и лаборатория по химия

1. Да се спазват изискванията на правилата за безопасност на труда в училищата,

СУ „ХРИСТО БОТЕВ” - РУСЕ

образователните заведения, вътрешният правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и други нормативни актове;

2. За обучение в кабинета по химия се допускат ученици, които са преминали начален инструктаж на работното място, по утвърдените от Директора програми;

3. Преди започване на занятието в кабинета (лабораторията) учителят да инструктира учениците, а те от своя страна да изслушат внимателно инструктажа по безопасните начини за провеждане на предстоящите опити;

4. Не се допуска по време на учебното занятие учениците да работят самостоятелно, без наблюдение на учителя;

5. Не се допуска оставане на ученици през време на почивка в кабинета без присъствие на учител;

6. По време на учебно занятие с опити, учениците да ползват подходящо облекло и ЛПС;

7. Кабинетът да бъде обзаведен с подходящо резервно осветление. Да има приспособление за промиване на очите в случай на увреждане и аптечка за оказване на първа долекарска помощ;

8. Всяко повтаряне на опита или извършване на други, да става само със съгласието на учителя;

9. Към учениците да се проявява вискателност за точна и вярна работа с химическите препарати и вещества и безпогрешно да познават несъвместими един с други химикали;

10. На учениците се забранява:

- да опитват на вкус веществата;
- да използват неизмити съдове;
- да хващат реактивни стъкла и банки с мокри или сапунени ръце;
- да насочват отворите на епруветките към хора или към собствените си лица;
- да изнасят извън кабинетите химически в-ва;
- да внасят храна и да се хранят в кабинета (лабораторията).

11. Манипулации, свързани с отделяне на токсични вещества да се извършват в смукателни камини;

12. На всяка работна маса да има киселинно устойчива мивка, снабдена с вода;

13. Подът и плотовете на работните места, където се провеждат опитите, могат да се покриват с линолеум.

14. При филтруване и промиване да се избягва разливането на течности по работните маси и ръцете;

15. Дестилацията на вода се извършва с дестилатор, при който включването на ел.ток е блокирано с водозахранването. При прекратяване на дестилацията, най-напред се изключва електрозахранването, а след това се спира водата;

16. При работа с центрофуга се затяга здраво външният капак. Отварянето му се извършва само след спиране на въртящата се система;

17. Когато се употребяват маслени бани, внимава се да не се превиши пламната точка на

маслото;

18. При нагряването с какъвто и да е вид нагревател, под него се поставя подложка от азбест;

19. Отровни и разяждащи разтвори се пипетират само с автоматични пипети или с пипети, които имат специални уширения;

20. Забранено е пренасянето и преливането на разяждащи и отровни химични вещества от дамаджани и други обементи съдове от учениците;

21. Разливането на киселинни и други разяждащи течности от един в друг съд се извършва от учителя с помощта на специални стативи или сифони. Лицата, които извършват разливането, трябва да бъдат защитени със СРО, гумирани престилки, ръкавици и киселинно-устойчиви обувки. Очите да бъдат защитени с очила;

22. Под наблюдение на учителя учениците могат да разреждат сярна к-на, като я наливат на тънка струя по стените на съда с хладка вода при едновременно разбъркване;

23. Забранено е наливането на вода в съд с концентрирани к-ни;

24. Концентрирани киселини се неутрализират с разредени разтвори на основи, които преди това се разреждат с дестилирана вода. По същия начин се постъпва и при неутрализиране на основи;

25. Вземането на алкални метали, както техните окиси и хидроокиси трябва да се извършва с пинсети или с порцеланови (пластмасови) лъжички;

26. Шишета с бром, водороден прекис, флуороводородна киселина и други разяждащи течности да се отварят така, че гърлото им да се насочено в посока, където няма други лица и не срещу манипуланта;

27. Всички отровни вещества се съхраняват в добре затворени съдове и специални шкафове, които се заключват. На съдовете се поставят етикети с надпис “Отрова”;

28. Отровните вещества във вид на кристалчета или разтвори се държат в спец.шкаф в лабораторията в количество за работа само за един ден. На шкафа се поставя надпис “Отровни вещества”;

29. По време на работа с отровни вещества е забранено храненето;

30. Всички остатъци от разтвори на отровни вещества се изхвърлят или унищожават по указания на учителя;

31. Забранено е съхранение на напитки и хранителни продукти в съдове, които се употребяват в химическата лаборатория;

32. Запушалките на реактивните стъкла трябва да се отварят внимателно, като отворите се насочват към тавана;

33. Загreti течности над 100°C не трябва да се поставят парченца пемза, активен въглен и други;

34. Реактивните стъкла не трябва да се запълват повече от $2/3$ от обема им;

35. Химичните вещества трябва да се съхраняват в подходящи, добре затворени банки със запушалки с шлифтове, снабдени с четливо написани етикети, върху които е отразено названието, степента на чистота и концентрацията;

36. Всеки реактив да се поставя на точно определено място в съответствие със съвместимостта му с другите химични вещества;

37. Абсолютно е забранено оставянето на химични вещества без етикет;

38. Предвид силно отровното въздействие на живака върху човешкият организъм, използването на му в лабораторни опити се допуска само при невъзможност да се замени с друго вещество и непременно над вана, за да може за се събере при евентуално разливане.

39. Забранено е смесването на бертолетова сол с органически вещества;

40. При нагряване на химикали с епруветки, отворът им да не бъде насочен към работещия или работещите в съседство. Да се извършва внимателно въртене и движение на епруветката над пламъка;

41. Забранява се оставянето на камините без наблюдение;

42. Забранява се оставянето в открит съд на лесно изпаряващи се течности;

43. Забранява се директно изхвърляне в канализационната система на отработения разтвор, съдържащ отровни, запалителни или разяждащи вещества;

44. Забранява се да се изхвърлят в съда за отпадъци отпадни материали, напоени с бензин или други лесно запалими вещества;

45. Горящи вещества, които не са разтворими във вода, не трябва да се гасят с вода;

46. Всички ученици да бъдат запознати с начините за работа с пожарогасителните средства;

47. На учениците е забранено да извършват поправки на ел.уредите, ел.инсталациите, съоръженията и др.;

48. Кабинетът и лабораторията да бъдат осигурени с добра дневна и изкуствена осветеност;

49. Учителят е длъжен строго да спазва нормативните изисквания за допустимите по видове и количества опасни за живота и здравето вещества, както и тяхното съхраняване и начини за безопасно ползване;

50. При работа с опасни вещества учителят да има предварително подписан от Директора документ за точно необходимите количества и вид материали и след работа да се съставя акт за изразходването им;

51. Доставянето на необходимите количества химични вещества и реактиви да става чрез определен за тази цел персонал;

52. Химичната лаборатория и кабинет да имат необходимите пожарогасителни средства.

Чл. 162. Кабинет по физика

1. Да се спазват изискванията на правилата за безопасност на труда в училищата, вътрешният правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд и други нормативни актове;

2. За обучение в кабинета по физика се допускат ученици, които са преминали начален инструктаж на работното място, по утвърдените от Директора програми;

3. Кабинетът да бъде подходящо и достатъчно осветен и приспособен за бързо затъмняване,

когато се провеждат спец.опити или се налага прожектиране на филм. Да има хранилище за съхраняване на уреди и друга апаратура;

4. Задължително е наличието на отделно електро-разпределително с постоянен, променлив и трифазен ток, както и наличие на резервно осветление;

5. Електрическата инсталация трябва да бъде направена по начин, в съответствие с изискванията на приложимите действащи правила и стандарти за електрически уредби и Правилника по безопасност на труда при експлоатация на електроуреди;

6. Всички ползвани от учениците за опитна работа електроуреди, електрически съоръжения, инсталации, шнуrowe, контакти, щепсели, електрически лампи и т.н. да бъдат сигурно обезопасени против директен и индиректен допир с ел.ток;

7. Включването и изключването в напрежението за работните ел.табла да става само от учителя;

8. Преди започване на занятието учителят да инструктира учениците, а те да изслушат внимателно инструктажа за безопасните изисквания за провеждане на предстоящите опити, като се обърне внимание на опасните моменти;

9. Не се допуска учениците да работят самостоятелно без наблюдение от учителя;

10. Не се допуска оставане на ученици през време на почивката в кабинета без присъствие на учител;

11. По време на учебно занятие с опити, учениците да ползват подходящо облекло;

12. Всяко повторение на опита или извършването на други да става с разрешението на учителя;

13. На учениците се забранява извършването на поправки на електрически уредите, електрически инсталации, съоръженията и други в кабинета.

Чл. 163. Провеждане на физически занимания – физкултурен салон и площадка за физическа култура и спорт

А). Физкултурен салон:

1. Уредите трябва да бъдат здраво и неподвижно закрепени;

2. Не се допуска игра на уреди, които са физически износени и крият опасност от нараняване;

3. Да се поддържа в изправност закрепването на спомагателните части;

4. Да се играе винаги с гимнастически постелки, които да намаляват удара при отскоци от уреди или от евентуални падания;

5. Да се осигурят средства за увеличаване на триенето между контактните части на тялото и уреда;

6. Да се поддържа ред и последователност при изпълнението на упражнения, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и други, и крият опасност от сблъсквания, падания при разсейване на вниманието или уплаха и др.;

7. Ръководителят на упражнението да оказва помощ при изпълнение на трудни елементи от упражненията и да осигури пазене в случай на несполучливи опити;

8. Абсолютно необходимо е да се следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното, да не се изисква изпълнение на трудни елементи;

9. На момичета, ненавършили 15 год., не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или причинят деформация на органи в областта на малкия таз;

Б). Физкултурна площадка

1. Физкултурната площадка трябва да бъде с масивна настилка. Тя трябва да бъде с намалена твърдост, за да не се допуска наранявания на краката при бягане или на тялото при падане;

2. Баскетболните табла, хандбалните врати, волейболните колони и други трябва да бъдат закрепени здраво и стабилизирани сигурно;

3. Траповете за скачане трябва да бъдат дълбоко разкопани;

4. При хвърляния на уреди строго да се съблюдава да няма хора на мястото около попаденията или в периметъра, в който би попаднал евентуално изпуснатият уред;

5. Местата за занимания по физическо възпитание трябва да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температурата, настилка, разположението на уредите и други.;

6. Не се допуска учениците да играят самостоятелно без наблюдение на учител;

Чл. 164. Кабинет технологии и предприемачество

1. На учениците се забранява да влизат в кабинета без преподавател;

2. Учениците трябва да изслушват внимателно инструктажа и всички други форми на обучение по безопасност и здраве при работа и пожарна безопасност, които се провеждат от учителите по труд и техника;

3. Учениците трябва да се разписват в инструктажната книга в кабинета по труд и техника

4. Да ползват задължително обикновено и специално работно облекло, ако това се изисква при работа в кабинета.

5. Да познават устройството и действието на машините, съоръженията и инсталациите, приборите и механизмите, с които ще работят и да спазват всички специфични изисквания от инструкциите за работа с тях.

6. Преди започване на работа или дейност да огледат внимателно работното си място и при забелязване и на най-малки неизправности или несъответствия, веднага да уведомят преподавателя.

7. По време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание и само определената работа. Всяко разсейване, отклоняване на погледа, разговори и други, могат да доведат до трудови злополуки и несчастни случаи. Това особено важи за дейности, при изпълнението на които са ангажирани по двама или повече ученици.

8. Преди да напуснат работните си места, да предадат инструментите си почистени и в пълна

изправност.

9. При злополука веднага да съобщават на учителя, за да се вземат бързи мерки за оказване на необходимата първа помощ на пострадалия.

10. На учениците е строго забранено:

а) самоволно да извършват работа, която не им е възлагана, да заемат работни или измерителни уреди и инструменти от съучениците си, да се пресягат през работните машини, да разговарят, като същевременно работят;

б) да извършват поправка на електрически уреди, инструменти, ел. инсталации, работни машини, съоръжения, мебели и други;

в) облягането и сядането върху предпазните капаци на машините, огражденията за обезопасяване, на подредените за обработка или обработени детайли и други;

г) да разхвърлят безразборно обработените предмети около работната си маса.

Чл. 165. Работилница при работник поддържа

1. Забранена е употребата на длета и чукове с подбитости и с несигурно закрепени дръжки;
2. Забранено е стягането на гайките за закрепването на инструментите да става с чук и секач;
3. Забранено е съхраняване на дървени и други детайли върху машините, механизмите и огражденията;

4. В работилницата осветителните тела, ел.двигателите, пусковите устройства, разпределителните табла и ел.инсталациите към тях да бъдат в изпълнение, съответстващо на ППН;

5. Корпусите на машините да бъдат допълнително заземени към заземителен контур;

6. Подът около машините да бъде равен, нехлъзгав и почистен;

7. Не се допуска складиране на дървен материал и отпадъци в близост до машините;

8. Режещите инструменти за машините да се съхраняват в определен за целта шкаф. Смяната им да става при напълно спряла машина;

9. Забранено е да се работи с машини, движещите части, на които не са обезопасени или ограждението на режещия инструмент не е регулирано за безопасна работа;

10. Забранено е отстраняването на каквито и да е парчета, попаднали в близост около режещия инструмент и почистване от дървени обрешки, талаш и стърготини, когато машината е в движение;

11. При работа с машините да се ползват антифони и очила срещу напращане на очите, да се работи винаги с добре пригледено и закопчано работно облекло;

12. Преди да се започне работа, да се почистят работните площадки около машините, да се подреди материалът за обработка, да се провери състоянието за техническа безопасност и изправност на машините;

13. Пушенето в работилницата и в близост до нея е забранено;

14 . За безопасност при работа с дървообработващите машини в работилницата:

14.1. Банциг:

- банциговата лента да бъде изцяло оградена с кутия, като се остави свободна само работната

й част между плота и лентоводителя;

- лентоводните колела да са оградени с кожух от дърво, метал или мрежа;
- над горното лентоводно колело да има метален обръч на 3-5 мм захванат така, че да се премества нагоре и надолу заедно с колелото;
- да бъде добре центрован;
- докато лентата е в движение, да не се извършва регулиране на лентоводителя, огражденията или др. части, да не се почиства плотът с ръка, да не се смазва лентата;
- лентата да има направляващо устройство;
- преди работа трябва да се направи преглед и проверка за изправността на огражденията, да се центрова и затегне лентата, да се регулира положението на челюстите, опорните ролки и процепът за преминаване на лентата през плота;
- когато се обработват къси парчета, да се употребява дървен тласкач за подаване;
- не се разрешава да се обработват дървесни заготовки с набити по тях камъчета, метални предмети или покрития с лед;
- забранява се да се работи с лента, която има два последователни счупени зъба;
- плотът на банцига да бъде метален, гладък и стабилен, за да няма трептения по време на работа;

14.2. *Комбинирана машина „Абрихт и циркуляр”*

- машината да е монтирана стабилно;
- ножовият вал да има предпазител, който да покрива през време на работа цялата неработеща част;
- ножовият вал да бъде балансиран и сигурно монтиран. Да е объл, а не квадратен;
- да не се работи с недобре заточени ножове;
- забранено е да се ползват ножове, имащи по-малко от 15 мм широчина, непозволяваща стабилното им закрепване върху ножовия вал. Ножовете да бъдат с еднакви размери и тегло;
- борапаратът и циркулярът на абрихта трябва да бъдат обезопасени;
- преди започване на работа работникът е длъжен да направи преглед и проверка на заточването и закрепването на ножовете, на изправността на огражденията, пусковото и спиращото устройство, да регулира положението на плотовете и т.н.
- материалът за рендосване да бъде добре почистен от пирони, пръст, цимент или вар, камъчета, покрития с лед;
- материалите, подлежащи на обработване да се поставят в добре подреден ред от дясната страна на работещия.
- периодически машината и около нея да се почиства от талаш и стърготини;
- когато се работят къси парчета, да се правят приспособления за хващане;
- за предпазване от задни удари, работникът да стои встрани;
- регулиране и смазване на машината да става винаги в спряно положение.
- плотът на циркуляра да бъде стабилен, за да не трепти;

- неработната зона на диска да се покрива с кожух, а работният сектор – с подвижен предпазен капак;
- за премахване на задни удари, циркулярът да има разклинващ нож, отговарящ на следните изисквания:
 - широчината на заострената част на ножа да бъде не по-малка от 5 мм и да не превишава 1/5 част от общата му ширина;
 - дебелината на разклинващия нож да превишава широчината на сръза с 0,5 мм за триони с диаметър до 600 мм и с 1 мм за триони с диаметър над 600 мм;
 - височината да бъде не по-малка от височината на работната част на триона;
 - разстоянието между ножа по цялата му дължина и триона да не превишава 10 мм;
 - преместването (регулирането) на ножа да става бързо, леко и да е гарантирано постоянното място на ножа в плоскостта на режещия трион;
- ръцете на работника да не се доближават близко до триона. При ръчно подаване на къси детайли с малки размери на напречното сечение, задължително да се използва пробутвач;
- работникът не трябва да се намира в зоната, в която е възможно преминаване на изхвърлен назад материал или отчупени късове от него;
- оборотите на циркуляра трябва да осигуряват периферна скорост на режещия диск от 40 до 60 м/сек.

Чл. 166. Безопасна работа с най-често използвани ръчни инструменти при работа в ремонтна работилница

1. Преди започване на работа всеки инструмент трябва да бъде прегледан внимателно и забелязаните повреди да се отстранят.
2. Инструментите трябва да бъдат изправни и да съответстват на характера на работата.
3. Главите на всички инструменти като чукове, секачи и други не трябва да бъдат разширени, подбити и нацепени.
4. Дървените дръжки да са изработени от сухо дърво. Инструментите за бъдат здраво набити и закрепени за дръжките.
5. При работа с ръчни инструменти, при които може да отхвъркне отрязана или отчупена част, да се използват предпазни очила .
6. При работа на височина да се ползва обезопасена стълба или платформа и да се вземат мерки против падане на инструменти.
7. Забранява се използването на собственоръчно направени инструменти.
8. След и по време на работа ненужните отпадъци да се изхвърлят на определените за целта места.
9. При работа с чукове дръжките им да бъдат с овална форма, гладка повърхност и да бъдат силно заклени в чука посредством железен клин.
10. При работа със секачи режещата част на секача да бъде без пукнатини, правилно

наточена, съобразена с материала, който ще се изсича.

11. При работа с ръчни ножовки листът да се постави на лъка така, че рязане да става при движение напред. Ножовият лист за рязане да бъде опънат, но не много за да не нарани работника. Предметите за рязане да се закрепят здраво на менгеме.

12. При работа с пили не се допуска работа с пила без дръжка, с лошо набита, пукната или разхлабена дръжка. Пилата да не е омаслена. Стружките да се отстраняват с четка. Да не се духа с уста, за да не се наранят очите.

13. Гаечните ключове да се подбират правилно и напълно да отговарят на гайките и болтовете. Сглобяемите ключове да бъдат здрави в подвижните си челюсти. При работа не се разрешава удължаване на рамото на ключа посредством друг ключ или тръба.

14. Отверките да се подбират съобразно прорежа на винта, да бъдат добре и правилно заточени.

Чл. 167. Ръчни преносими ел.инструменти, ел.лампи и трансформатори

1. До работа с преносими ръчни ел.инструменти се допускат лица, които са инструктирани и обучени на безопасните начини за работа с такива инструменти и имат представа за опасностите, свързани с ел.ток и за защитните мерки при работа;

2. При работа с ръчни преносими ел.инструменти да се внимава:

а). от токов удар;

б). от прекъснат проводник в следствие на срязване на кабела от конструкции и материали;

в). от пробив към корпуса на инструмента при повреждане на инсталацията на същия;

г). от отскубване на ел.кабел, оголване и опирание към корпуса на инструмента.

3. Изисквания към условията, на които трябва да отговарят ръчните преносими ел.инструменти, ел.лампи и трансформатори

- да се включват и изключват бързо от ел.мрежата и да не допускат възможност за произволно включване и изключване;

- да бъдат безопасни за работа и тоководещите им части да бъдат недостъпни за случайно допиране;

- ръкохватките на ръчните преносими ел.инструменти трябва да бъдат от ел.изолационен материал. Това се отнася и за преносимите трансформатори;

- захранващият кабел да е гъвкав, с двойна изолация тип ШКПП, ШКПС или друг с подобно предназначение.

4. Изисквания към напрежението според условията на работната среда

- в зависимост от характеристиката на средата по отношение на опасността от поражения от ел.ток, номиналното напрежение на преносните ел.лампи трябва да бъде не по-високо от:

а). за среда с нормална опасност – 42 V;

б). за среда с повишена и особена опасност, вкл.и извън помещенията – 24 V

- Помещенията с повишена опасност за поражения с ел.ток се характеризират с наличие на

едно от следните условия:

- относителна влажност над 70%;
- токопроводими подове (метални, землени, стоманобетонни, тухлени и други);
- с повишена температура над 35⁰С;
- възможност за едновременно докосване на човек до съединени със земята метални конструкции на сгради, технолог.апарати, механизми, тръбопроводи и др., от една страна, и с металния корпус на ел.съоръженията, от друга.

- Помещенията с особена опасност за поражения от ел.ток се характеризират с наличие на едно от следните условия:

- помещения, в които таванът, стените, подът и съоръженията често се пръскат с вода или са покрити с влага;
- химически активна среда (агресивни пари, газове, течности, наслойвания и други, които действат разрушаващо на ел.изолацията);
- наличие едновременно на две или повече условия, създаващи повишена опасност;

в). в метални резервоари, котли и др., в тунели и др.под. – 12 V;

г). допуска се използване на защитно изолирани преносни лампи (от клас II) за номинално напрежение 220 V в среда с повишена или особена опасност, ако дължината на захранващия кабел не превишава 10 м.

В зависимост от характеристиката на средата, номиналното напрежение на ръчните ел.инструменти и преносимите трансформатори трябва да бъде не по-високо от:

а). за среда без повишена опасност – 220 V за еднофазните и 380 V – за трифазните;

б). за среда с повишена и особена опасност, вкл.и извън помещенията – 42 V;

в). за метални резервоари, котли и др., в тунели и др.под. – 24 V;

г). за защитно изолирани инструменти и трансформатори от клас II, номиналното напрежение може да бъде 220 V за еднофазните и 380 V – за трифазните, независимо от характеристиката на средата.

- Допуска се работа с ръчни инструменти без защитна изолация от клас I с напрежение, не по-високо от 380 V в помещения с повишена и особена опасност и извън помещенията, когато се използва защитно изключване или защитно разделяне;

- Допуска се работа по изключение с ръчни ел.инструменти без защитна изолация от клас I със захранващо напр., не по-високо от 220 V в помещения с повишена и особена опасност и извън помещенията при спазването на следните условия:

а). да се осъществи сигурно зануляване;

б). да се използват диелектрически ръкавици и ботуши

5. Условия и изисквания, които трябва да се спазват при работа

- Преди започване на работа да се провери внимателно и обстойно състоянието на инструментите:

а) затягането на винтовете, закрепващите възли и детайли;

б) изправността на редуктора чрез завъртане с ръка на шпиндела на инструмента при изкл.напрежение;

в) състоянието на проводниците и изправността на изолацията им

- Забранява се работата с нестандартни или неизправни ръчни преносими ел.инструменти, преносни лампи, трансформатори и др.

- Забранява се работа с ръчни ел.инструменти във помещенията при валеж, освен ако не са захранени с напрежение до 12 V. Забранява се използването им при активна гръмотевична дейност.

- Захранващите кабели за инструментите, лампите и трансформаторите за защитно разделяне и за безопасно свръхниско напрежение, трябва да бъдат със защитна изолация, без снадки и със здрава защитна обвивка (шланк);

- Дължината на кабелите на ръчните инструменти трябва да бъде до 6 м, допуска се дължина до 30 м при използване на защитно изключване или участие на второ лице като наблюдател с най-малко II квалификационна група;

- Дължината на изходящите кабели в трансформаторите за защитно разделяне и безопасно свръхниско напрежение трябва да бъде до 30 м;

- Захранващите кабели трябва да бъдат присъединени здраво към корпусите на ръчните ел.инструменти, подвижни лампи и преносните трансформатори и да са осъществени мероприятия против прекомерното им механично натоварване – притискане, прегъване и др.;

- Не се допуска заземяване или зануляване на вторичните намотки и вериги на трансформатори за защитно разделяне и за безопасно свръхниско напрежение;

- Контактите за безопасно свръхниско напрежение да се отличават по конструкция и цвят от тези за по-високо напрежение;

- Независимо от стойностите на захранващото напрежение, тоководещите части на контактите и щепселите да бъдат недостъпни за случайно допиране;

- Да се проверява дали работният елемент е годен за работа и дали правилно и здраво е закрепен за инструмента;

- Обработваният детайл да се постави в устойчиво и най-добро работно положение;

- Да се избере най-подходящият контакт за включване към ел.мрежата и да се нагласява кабелът така, че най-малко да е изложен на механични повреди и да не пречи на другите, работещи наблизо;

- По време на работа да не се блокира лостчето на прекъсвача, за да е възможно бързо спиране на двигателя при нужда;

- При установяване на повреда, работещият трябва да предаде обратно инструмента, лампата или трансформатор на лицето, от което го е получил, като го предупреди за повредата;

- Да не се работи с неизправни щепселни съединения, да не се удължават захранващите кабели и да не се използват нестандартни удължители;

- Да се следи захранващите кабели да не се допират до нагорещени или омаслени

повърхности, да не се подлагат на прекомерни механични натоварвания;

- Да не се предават или отстъпват за работа инструментите на други лица, които не притежават I квалификационна група по ел. безопасност;

- След приключване на работа или прекъсване на ел. ток, ел. инструментите да се изключват от захранващата мрежа;

- Да не се работи с ръчни ел. инструменти на височина по-голяма от 2,5 м с подвижна стълба;

- На работещия с ел. инструменти по време на работа се забранява:

- а). да докосва с ръка режещия инструмент, когато е в движение;

- б). да заменя режещи инструменти преди пълното им спиране;

- в). да отстранява с ръка стружки или стърготини от режещия инструмент преди пълното му спиране;

- При работа с ел. инструменти с понижено напрежение да се внимава, включването на инструмента към мрежата да става само в отбелязаните за понижено напрежение контакти;

- При по-големи прекъсвания на работа с инструмента, щепселът да се изважда от контакта;

- Абсолютно се забранява изваждането на щепсела чрез дърпане от проводника;

- При работа с поялници, те да се поставят на негорими подложки.

6. Поддържане изправността на ръчните ел. инструменти, подвижни лампи и трансформатори

- да следи за изправността на ръчните ел. инструменти, преносимите електрически лампи., като ежесечно извършва проверки на: изолацията на тоководещите части, здравината на корпусите, изправността на изолацията, състоянието на захранващите кабели и здравината на щепселните съединения.

Чл. 168. Инstrukция за безопасна работа с водогреев котел с ниско налягане

1. Обслужването на водогрейни котли с ниско налягане (котли, работещи при температура на нагрятата вода до 115⁰C) се възлага на лица, които са навършили 18 год., притежават необходимата правоспособност “Огняр” и медицински са освидетелствани, че са годни за тази професия;

2. До самостоятелна работа огнярите се допускат, след като преминат инструктаж и обучение по БХТ и ППО и положат изпит за проверка на знанията за правилна и безопасна работа;

3. Обучение и проверка на знанията на огнярите по въпросите на БХТ и ППО се извършва всяка година за опресняване;

4. Огнярът трябва основно да познава конструкцията на котела, техническа характеристика на котела, автоматиката, нафтовата горелка, котелната инсталация, арматурата, отоплителната инсталация, горивното стопанство, ел. захранването и др. Да познава основно приложимата действаща нормативна уредба за технически надзор и безопасна експлоатация на котлите

5. Котелът и съоръженията към него трябва да бъдат механично и ел. обезопасени:

- а). съединителите на водните помпи и др. движещи се части да бъдат оградени с предпазители;

- б). ел.съоръженията да бъдат занулени;
- в). корпусът на котела и резервоарите за гориво да бъдат заземени;
- 6. Помещенията, в които са монтирани водогрейните котли с ниско налягане трябва да отговарят на противопожарните норми и изисквания;
- 7. За огнярите да са осигурени нормални санитарно-хигиенни условия за работа и обслужване: осветление, микроклимат, вентилация, помещение за санитарно-битово обслужване;
- 8. Огнярите задължително да са снабдени и да ползват полагащите им се ЛПС и СРО;
- 9. На всеки водогреен котел или на тръбопровода за гореща вода между котела и спирателния кран да бъде монтиран изправен манометър;
- 10. На тръбопроводите за вход и изход на водата за всеки котел да бъдат монтирани термометри. Те да се монтират между котела и спирателните кранове.
- 11. Всеки водогреен котел да бъде свързан с разширителен съд, който да поема разширението на водата в отоплителната инсталация:
 - а) при отворена отоплителна система разширителният съд се свързва пряко с атмосферата;
 - б) при затворена отопл.с-ма, той се свързва с атмосферата посредством предпазни устройства, които не позволяват налягането в с-мата да се повиши с повече от 10% над работното;
- 12. При отворени отоплителни системи съоръжаването на водогрейния котел с предпазно устройство против повишаване налягането не е задължително
- При затворени отоплителни системи, както и при водогрейни котли, които се изключват от отоплителната инсталация посредством спирателна арматура, се предвиждат предпазни устройства, непозволяващи повишаване налягането в котела с повече от 10% над работното.
- 13. Като предпазни устройства се използват предпазни клапани или водни предпазители;
- 14. Предпазните клапани на водогрейните котли да бъдат настроени (регулирани) за отваряне при повишаване налягането в котела с повече от 10% над работното.
- Предпазните устройства против превишаване на налягането на водогрейните котли, разположени на разширителен съд, да са оразмерени и настроени така, че да задействат преди предпазните устройства, монтирани върху самия котел.
- 15. Входните врати на котелното помещение да се отварят навън. През време на работа на котлите, вратите да не се заключват и при натискане с ръка да се отварят леко.
- Изходите на котелното помещение, с изключение на резервните, да имат преддверие или други устройства, които да не позволяват проникване на студен въздух в помещението.
- Вратите на котелното помещение към служебни, битови и др.помещения, да се отварят в посока към котелното и да са снабдени с устройство за самозатваряне.
- 16. Към котелното помещение при възможност да има стая за огняра и работилница за малки поправки;
- 17. На местата за обслужване на котлите и в котелното помещение да има аварийно осветление. То да е от самостоятелен източник за захранване с ел.енергия. Допуска се аварийното осветление да бъде осигурено чрез преносими фенери с напрежение не по-високо от 36 V.

18. При пускане на котелната инсталация огнярът е длъжен:

- а) да се убеди в изправността на котела и котелната арматура;
- б) да подкачи вода до нивото, указано на водопоказателното стъкло;
- в) да провери горелката за наличие на теч от гориво в/извън пещта;
- г) да се убеди в изправността на водопокачващите помпи;

19. През време на работа огнярът е длъжен:

- а) да следи непрекъснато изправността на автоматиката и арматурата;
- б) всички вентили да отваря и затваря бавно и внимателно;
- в) да не извършва каквито и да са поправки на елементите на котела и котелната инсталация, когато котелът работи;
- г) да поддържа хигиена в котелното и спомагателните помещения, в стълбите и проходните коридори;
- д) да не допуска обливане на автоматиката, ел.съоръженията, горелката и външните части на котела с вода или гориво;
- е) при евентуално про капване на гориво от нафтовата горелка, да постави съд за събирането му;
- ж) да поддържа нормалното ниво на водата в котела и равномерното му питаене с вода. Не трябва да се допуска нивото на водата да спада под най-ниското допустимо ниво или да превиши най-високото водно ниво;
- з) да проверява изправността на манометъра чрез трипътното кранче един път на смяна;
- и) да продухва котела редовно и правилно;
- к) да не оставя котела без наблюдение, независимо че автоматиката му е в изправност.

20. Работата на котела задължително да се преустановява:

- а) ако налягането на водата се повиши над работното;
- б) ако водното ниво е спаднало под най-ниско допустимото;
- в) ако нивото на водата бързо спада, въпреки че подхранването с вода е усилено;
- г) ако водоснабдителните средства откажат да работят;
- д) ако зидарията на пещта е разрушена;
- е) ако водопоказателният уред или предпазните клапани се повредят и не действат;
- ж) ако се появят пукнатини, протичане от водните камери, от пламъчните тръби и др. При забелязване на подутини или пропуски на вода от заваръчните шевове.
- з) ако водното ниво се повиши над нормално допустимото;
- и) при възникване на пожар;

21. Когато работата на котела се спре в следствие на горепосочени или други явления, огнярът е длъжен веднага да уведоми ръководството, а в случай на пожар - и противопожарната служба;

22. В случай на възникнал пожар в котелното помещение, огнярът взема мерки за неговото загасяване, като продължава да наблюдава и състоянието на котела;

23. Ежемесечно за осигуряване на безопасната работа на котела, огнярът е длъжен да провежда съответната профилактика;

24. В началото на пролетно-летния сезон огнярът трябва да извърши основна профилактика на котела, на котелната и отоплителната инсталация;

25. При спиране от експлоатация на котлите за дълъг период от време, те трябва да бъдат консервирани;

26. Забранява се работа на котли с неизправни контролно-измервателни прибори и автоматика;

27. Във всяко котелно помещение задължително се води сменен дневник, в който отговорното за работната смяна лице да се разписва при приемане и предаване и да отбелязва: времето на пускане и спиране на агрегатите, всички забелязани нередности в работата на котлите и отоплителните съоръжения;

28. За известяване при сериозни и с опасност за персонала и съоръженията последици, в котелното помещение да има осигурена известителна връзка – телефон, звънец. В помещението да има часовник.

Чл. 169. Ел.заваряване – при ремонтни работи

1. До самостоятелна работа с електрожен се допускат:

- а) лица с необходимата за това правоспособност;
- б) да са навършили 18 год.;
- в) да притежават удостоверение за не по-ниска от II квалификационна група по електро-безопасност;
- г) да са медицински освидетелствани;
- д) да са инструктирани за безопасна работа.

2. Всички електроженови уредби, апарати трябва да бъдат технически изправни и ел.обезопасени, заземени и занулени. При наличието на клемни кутии за хранващия (силов) кабел и за обратните проводници, същите да имат предпазни капаци – без да бъдат на шарнир.

3. Всички намиращи се под напрежение открити части на електроженовата уредба трябва да бъдат сигурно защитени от допиране чрез ограждане, като снемането на тези ограждения да е възможно само с ползване на ръчни инструменти.

4. Присъединяването на обратните проводници към клемната кутия на електрожена да се осъществява чрез кабелни обувки или по друг подходящ и отговарящ на технически изисквания начин;

5. Електроженните генератори или трансформатори, които се ползват за работа на открито, трябва да се поставят под навеси от негорими материали, предпазващи ги от вода;

6. За свързване на машините за ел.дъгово заваряване на металите към ел.мрежа да се ползва гъвкав многожичен кабел тип ШКПТ с двойна каучукова изолация и с тоководещи жила, конструкция клас 5, съгласно приложимия действащ стандарт за кабели за заваръчни уредби, при спазване на следните изисквания:

а) кабелът да не е по-дълъг от три метра за постоянните заваръчни постове;

б) кабелът да не е по-дълъг от 10 м за подвижните заваръчни постове;

7. Кабелът за замасяване и този за ел.държателя да бъдат гъвкави, многожични и със здрава гумирана изолация. Кабелът за ел.държателя да бъде с двойна каучукова изолация (шлангов).

Прихващането на обратния проводник (този за замасяване) към заваряваното изделие да се осъществява посредством спец.скоба с болт, посредством винт или чрез запояване.

8. Сеченията на всички проводници да отговарят на необходимия минимум;

9. Забранява се за обратен проводник, свързващ електрожена със заваряваната конструкция да се ползват голи проводници, арматурна стомана, тръбопроводи, метални междинни конструкции, които не са предмет на заваряването, заземителни мрежи, технологични съоръжения и др.под.

10. Ръкохватката на държателя на електрода трябва да е изработена от изолационен материал за предпазване на работещия от попадане под напрежение и същевременно да издържа и изолира високата температура. Конструкцията трябва да осигурява предпазване на ръката на електроженеиста от високата температура и искри.

При работа във вътрешността на метални резервоари, конструкцията на ел.държателя трябва да осигурява възможност за смяна на електрода при изкл.ток;

11. При работа в тесни места, в седнало, на колене или легнало положение (резервоари, цистерни, котли и др.) е необходимо:

а) да се използва гумено диелектрическо килимче или пътека, върху която да се стъпва, сяда или ляга, за да не се допусне докосване на част от тялото до метални повърхности;

б) да се слага гумен шлем, запазващ главата и тила от съприкосновение с метални повърхности;

в) за осветление да се използва преносима лампа с напрежение до 12 V.

12. При ел.заваръчна работа върху технологични машини и съоръжения и във влажна среда, ел.заварчикът трябва да използва сухо диелектрично килимче или диелектрични боти, които да го изолират от земя (метален корпус, под, почва и др.) и сухи ръкавици (кожени или брезентови). При работа, налагаща контакт на тялото с влажна среда или метални предмети, да се ползва суха гумена мушама или друго изолационно средство;

13. При работа в пожароопасна среда остатъците от електродите да се събират в специални сандъчета;

14. Когато се заварява в затворени съдове трябва:

а) да се включва вентилация, която отвежда вредните газове навън и осигурява необходимата температура за работа;

б) да се дават често почивки, през време на които работещите да бъдат извън съда;

15. При ремонт чрез ел.заваряване на съдове или опаковки от различни леснозапалими материали трябва да се вземат следните предпазни мерки:

а) предварително измиване на съдовете с гореща вода или пара, амоняк, натриева основа и др.;

б) заваряването да започне след подсушаване, проветряване и продухване;

16. Не се разрешава извършването на ел.заваръчни работи в лесногорими и взривоопасни обекти без предварително съгласуване и получаване на разрешение от противопожарните органи;

17. При провеждане на ел.заварки над дървени материали, последните да се покриват с ламарина или азбест така, че падащият разтопен метал да не предизвиква запалвания или да не обгори случайно преминаващи хора;

18. Преди да започне да заварява електроженистът трябва да провери хората край него да се отстранят и да предпазват очите си от лъчите;

19. Електроженистият апарат трябва задължително да се изключва от ел.напрежение при напускане на работното място, след приключване на заваръчната работа и при констатиране на неизправности;

20. Електроженистът е длъжен да следи за състоянието на електрожена и ел.проводниците. Последните трябва да се пазят от механични повреди, от намокряне, допир до горещи предмети, огън, нафта и други;

21. При заварка на височина, работникът-електроженист и помагачите му трябва да се завързват със спец.колани. Да се изключва възможността за попадане на искри и шлак върху колана и въжетата.

При необходимост да се осигурява наблюдател, който да насочва движението на минаващите така, да се предпазят от изгаряния.

22. Забранява се складиране и съхраняване на леснозапалими материали в помещението за извършване на ел.заваръчни работи;

23. Почистване на образувалия се шлак в мястото на заваряване да става със специално чукче и защитни очила;

24. Електроженистите и лицата, които в непосредствена близост им помагат, при работа в повече от половината нормално установено работно време ползват противоотрови;

25. Когато се заварява в затворени съдове, заварчикът трябва да работи с предпазен пояс (колан), завързан за здраво въже, което се държи от работник, намиращ се отвън и наблюдаващ работещия. Той е длъжен да изтегли заварчика навън още при първите сигнали или признаци за прилошаване.

26. Стъклата на предпазните за очите щитове трябва да бъдат стандартни, т.е. да бъдат оцветени в самата им маса и да поглъщат напълно ултравиолетовите лъчи, без да пречат за ясното виждане. Самата маска трябва да има форма, която да предпазва цялото лице на работещия и да бъде от материал с малка топлопроводимост;

27. Помощниците на ел.заварчика, работещи непосредствено на мястото на заварката, трябва да ползват също ЛПС – щит, ръкавици, очила и др.

28. Постоянните ел.заваръчни работни постове да бъдат осигурени ефективно с действаща аспирационна уредба и подът да бъде негорим.

29. Ако предстои заваръчна дейност в бункери, затворени съдове, ями и шахти,

задължително преди да се влезе в тях да се извърши проверка за наличие на вредни газове. Ако има такива, те да се отстранят чрез вентилиране. Там, където това е невъзможно, работата да се съгласува със специалиста по безопасност и здраве при работа и се ползват газови маски;

30. В близост до местата, където се извършва ел.дъгово заваряване или рязане на метали, да се поставят знаци или надписи, предупреждаващи за опасност от увреждане на очите;

31. Кабелите на електрожена не трябва да се доближават на разстояние по-малко от 0,5 м до тръбопровод с кислород и по-малко от 1 м до тръбопровод с ацетилен или други горими газове;

32. При работа в шахти, тунели, резервоари, цистерни и други, характеризиращи се с особена опасност, ел.заваръчната уредба трябва да бъде съоръжена с устройство за автоматично изключване на заваръчната верига или понижаване на напрежението на празен ход до 12 V със задръжка не повече от 1 сек.

33. Забранено е:

- а) използването на кабел с нарушена и невъзстановена изолация;
- б) да се работи с неизправен ел.държател;
- в) да се работи с овлажнена ръкохватка на ел.държателя;
- г) предпазителите на ел.заваръчните апарати да са с подсилени вложки (патрони), т.е. некалибровани;
- д) извършването на ремонти по ел.заваръчните уредби под напрежение;
- е) Включване на прекъсвача, ако на него е поставен надпис “Не включвай”;
- ж) на лица, нямащи отношение към ел.заваръчната работа или без предпазни средства да стоят при заварчика в момент на заваряване;

34. Преди да започне работа, електроженистът е длъжен да провери:

- а) наличие и състоянието на ел.обезопасяването на електроженовия апарат;
- б) изправността на изолацията на ел.проводите и плътността при включване към контактите;
- в) изправността на ел.държателя и здравината на изолацията в мястото на съединяването на провода в ръчката;
- г) изправността на ЛПС;
- д) чистотата на работното място;
- е) да няма в опасна близост горими материали.

За всички забелязани неизправности и нередности да се уведомява прекият ръководител.

35. На електрожениста категорично се забранява:

- а) да се явява, да започва и да работи в нетрезво състояние;
- б) да работи с електрожен, който е технически неизправен и не е сигурно обезопасен;
- в) да работи с електрожен, който има открити неоградени тоководещи части;
- г) да работи с неизолирани и дори с лошо на места изолирани проводници;
- д) да извършва каквито и да са поправки и ремонт по ел.инсталацията и електроженовия апарат. При всички случаи да предизвести и търси правоспособен ел.монтъор;
- е) да извършва работа, която не му е възложена;

ж) да извършва заваръчни работи по съдове, намиращи се под налягане - котли, въздухопроводи, въздухосборници и др.

з) да извършва заваръчни работи по цистерни, резервоари или други съдове, служещи за пренасяне или съхранение на горивни и лесно-запалителни материали, без извършване на предварителна за това подготовка – почистване, промиване, подсушаване, продухване, проветряване и т.н.

и) да работи на открито по време на дъжд, сняг, буря и гръмотевици;

к) да извършва ел.заваръчни работи в близост не по-малко от 5 м до горими материали;

л) да работи без ЛПС и СРО, а също и с неизправни такива.

Чл. 170. Отоплителни уреди с електрически ток (ОУ)

1. ОУ да бъдат стандартни и напълно изправни;

2. да се поддържат и използват правилно, като се спазват противопожарните правила;

3. когато работят, винаги да бъдат под наблюдение;

4. да са поставени негорими подложки под тях;

5. да са поставени най-малко на 80 см от горими конструкции, материали, мебели и други;

6. акумулиращите печки да се използват върху негорима основа и да се захранват от отделен токов кръг;

7. електрическите инсталациите, в които се включват ел.печките, трябва да са изправни и да не се претоварват;

8. не се допуска подсилването на ел.предпазителите (бушоните);

9. ОУ не могат да се използват в помещения, където се работи или се съхраняват леснозапалими и горими течности, горими газове, пожароопасни прахове и други.

Чл. 171. Изисквания по безопасност на труда при строително-монтажни работи

При СМР извършвани от външни организации и фирми последните трябва да спазват:

1. Изискванията за пожарна безопасност, предвидени в действащата нормативна уредба за пожарна безопасност при строително-монтажни работи Тези изисквания са задължителни за всички работници от фирмата, извършващи ремонта.

2. Работниците, извършващи ремонта, ежедневно да се инструктират по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана. Същите да се подписват в книгата за инструктажи.

3. Работещите да се запознаят със заповедта на Директора относно пожаробезопасно извършване на огневи работи, ако се налагат такива.

4. В сградата на училището е забранено тютюнопушенето.

5. Работниците да са инструктирани от прекия си ръководител за безопасна работа с ел.къртачи и ел.дрелки.

6. Работниците да съблюдават противопожарните изисквания при подготовка на работните места преди, по време и след приключване на работа.

7. При извършване на ремонтни работи работниците да не изхвърлят материали в канализацията на сградата на училището. Да не оставят материали в сградата, за да се избегнат нараняванията.

8. Отпадните материали и други строителни отпадъци да се извозват от района на училището и да се изхвърлят на предвидените за целта места.

9. Забранено е внасянето на алкохол, хладни оръжия и предмети, които могат да застрашат живота на работниците и на работещите в училището.

10. При възникване на инциденти по време на ремонтните работи, незабавно да се уведоми ръководството на училището, противопожарната комисия, медицинската сестра и противопожарната служба.

Чл. 172. Правила за безопасна работа в училищната мрежа и в Интернет –

1. Тези правила уреждат основните принципи на училищната политика, правомощията на училищното ръководство, педагогическия персонал и системния администратор, както и правата и задълженията на учениците и правата на родителите, свързани с работата на учениците в училищната мрежа и в интернет, наричани по-нататък за краткост “мрежата”.

2. Училищната политиката за работа в интернет има за цел да осигури и организира използването на образователния потенциал както на училищната мрежа, така и на глобалната мрежа, в съчетание със система от мерки за сигурност и безопасност на учениците.

3. Правилата се прилагат в училищата и обслужващите звена от системата на народната просвета, които осигуряват на учениците достъп до училищната компютърна мрежа и в интернет.

4. Основните принципи на училищната политика за работа в училищната мрежа и в интернет са:

- Равен достъп на всички ученици;
- Защита на учениците от вредно или незаконно съдържание и информация като: порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.;
- Зачитане и защита на личната неприкосновеност;
- Подготовка и контрол на учениците за компетентно и отговорно поведение;
- Сътрудничество между училището и родителите;

5. Училищната компютърна мрежа и интернет се използват от учениците само за образователни цели.

6. Правилата за безопасна работа в интернет, които учениците са задължени да спазват се поставят на видно място във всеки компютърен кабинет.

7. Училището или обслужващо звено осигурява за всяко работно място подходяща форма за регистрация на трите имена, номера и класа на ученика, началния и крайния момент на работа му с компютъра. Регистрацията се удостоверява с подпис на лицето, пряко контролиращо работата на ученика.

8. Директорът е длъжен да:

8.1. Организира и контролира цялостната дейност по изпълнението на тези правила.

8.2. Осигурява и насърчава свободния и равен достъп на учениците до училищната мрежа и интернет в съответствие с учебния план и възможностите на училището.

8.3. Създава възможности за обогатяване и разширяване на образователния процес чрез училищната мрежа и интернет, включително и в извънучебно време.

8.4. Утвърждава график за работа на учениците в училищната мрежа и в интернет извън редовните учебни занятия.

8.5. Организира и контролира прилагането на мерки, включително и съвместно с интернет доставчика, ограничаващи достъпа на учениците до вредно или незаконно съдържание в интернет в съответствие с действащото законодателство в Република България.

8.6. Предварително одобрява материалите за публикуване в училищната интернет страница и осигурява наблюдение и контрол върху нейното съдържание в съответствие с принципите на училищната политика.

8.7. Осигурява ефективен постоянен контрол по спазване на правилата за работата на учениците в училищната мрежа и в интернет.

8.8. Осигурява здравословни и безопасни условия на работните места в съответствие с нормативните изисквания.

8.9. Осигурява при техническа възможност проследяване на трафика, осъществяван чрез училищната мрежа.

8.10. Информира учениците, че трафика се следи и при констатирани нарушения може да бъде установено лицето, което ги е извършило.

8.11. Уведомява родителите за предприетите от ръководството мерки за осигуряване на безопасен и контролиран интернет достъп в училище и в къщи.

8.12. Уведомява незабавно компетентните органи при констатиране на незаконно съдържание в училищната мрежа и в интернет.

8.13. Организира в началото на всяка учебна година запознаване на учениците и родителите с училищните правила за безопасна работа в мрежата.

8.14. Осигурява отговорно лице, което да изпълнява функциите на системен администратор.

8.15. Предприема мерки за реализиране на отговорността на виновните лица при констатирани нарушения на тези правила.

9. Правомощия на учителите, възпитателите, ръководителите на учебно-изчислителни кабинети и системните администратори

10. Учителите, възпитателите и ръководителите на учебно-изчислителни кабинети са длъжни да:

10.1. Разясняват правилата за безопасно и отговорно поведение при работа в училищната мрежа и в интернет.

10.2. Използват възможностите на интернет за обогатяване и разширяване на учебната дейност като възлагат на учениците конкретни проучвания, предоставят списък с подходящи

интернет адреси и др.

10.3. Осъществяват непрекъснато наблюдение и контрол върху работата на учениците в училищната мрежа и в интернет в учебно и в извънучебно време. Удостоверяват регистрацията на учениците по чл. 7.

10.4. Предприемат незабавни мерки за преустановяване на достъпа на учениците до незаконно съдържание в мрежата.

10.5. Уведомяват незабавно директора на училището или на обслужващото звено при нарушаване на правилата или при установяване на незаконно съдържание в мрежата.

11. Учителите, възпитателите и ръководителите на учебно-изчислителни кабинети не носят отговорност, ако учениците случайно попаднат на вредно или незаконно съдържание в интернет.

12. Права и задължения на учениците

12.1. Учениците имат право на: Равен достъп до училищната компютърна мрежа и в интернет, при спазване на училищната политика.

12.2. Работа в мрежата и в извънучебно време по утвърден от директора график.

12.3. Работа в мрежата само под контрола на определено от директора лице.

13. Обучение за компетентно и отговорно поведение в училищната компютърна мрежа и в интернет.

14. Да бъдат информирани за училищната политика за работа в мрежата.

Чл. 172а. Учениците са длъжни да спазват следните правила за безопасна работа в мрежата:

1. Училищната мрежа и интернет се използват само за образователни цели.

2. Забранено е използването на мрежата за извършване на стопанска или незаконна дейност.

3. Учениците не трябва да предоставят лична информация за себе си и за своите родители като име, парола, адрес, домашен телефон, месторабота и служебен телефон на родителите, без предварително разрешение от тях.

4. Не се разрешава изпращане или публикуване на снимки на ученици или на техни близки, без предварително съгласие на родителите.

5. Учениците не трябва да приемат срещи с лица, с които са се запознали в интернет, освен след съгласието на родителите.

6. Учениците са длъжни да информират незабавно лицето, под чието наблюдение и контрол работят, когато попаднат на материали, които ги карат да се чувстват неудобно или на материали с вредно или незаконно съдържание като порнография, проповядване на насилие и тероризъм, етническа и религиозна нетолерантност, търговия с наркотици, хазарт и др.

7. Учениците не трябва да изпращат или да отговарят на съобщения, които са обидни, заплашващи или неприлични;

8. Учениците не трябва да отварят приложения на електронна поща, получена от непознат подател.

9. Забранено е изпращането на анонимни или верижни съобщения.

10. Забранено е извършването на дейност, която застрашава целостта на училищната компютърна мрежа или атакува други системи.

11. Забранява се използването на чуждо потребителско име, парола и електронна поща.

12. Учениците не трябва да представят неверни данни за себе си.

13. Забранено е използването на нелицензиран софтуер, на авторски материали без разрешение, както и всяка друга дейност, която нарушава авторски права.

14. При работа в мрежата учениците трябва да уважават правата на другите и да пазят доброто име на училището.

Чл. 173. Права и задължения на родителите

1. Родителите имат право:

- Да бъдат информирани за училищната политика за безопасна работа в мрежата.
- Да участват със свои предложения в определянето на насоките и мерките за безопасно използване на интернет в училище.
- Да получават информация за рисковете и заплахите за безопасността на техните деца при работа в интернет в училище и в къщи.
- Да бъдат своевременно информирани и да участват съвместно с училищното ръководство при разрешаване на всеки конкретен проблем, свързан с нарушаване на правилата от страна на техните деца.
- Да сигнализират училището, когато получат информация за нарушения.
- В началото на всяка учебна година родителите се запознават с училищните правила за безопасна работа в училищната мрежа и в интернет, което удостоверяват с подписа си.

Чл. 174. Компютърни кабинети

1. Компютърното обучение в учебните и извънучебни дейности на учениците се провежда в учебни кабинети, оборудвани с персонални компютри, наричани компютърни кабинети.

2. Учебните компютърни кабинети трябва да отговарят на санитарно-хигиенните норми и изисквания за помещения, обзавеждане и технически средства и фактори на работната среда.

3. За провеждане на обучение в компютърните кабинети е необходимо съответствие с приложимите здравни и санитарно-хигиенни изисквания.

4. Задължения на преподавателя

- Преподавателят е длъжен да запознае обучаваните от него ученици с изискванията за техника на безопасност.

- Преподавателят е длъжен да проведе инструктаж срещу подпис в инструктажната книга на учениците преди започване на работа в компютърен кабинет. Инструктажът се провежда за нормите и хигиенните правила при работа с персонални компютри, както и за вредните последствия от продължителни занимания.

- Преподавателят носи цялата отговорност по опазване и съхранение на техниката в

компютърния кабинет.

- Ако по време на учебни занятия възникне повреда или каквато и да била неизправност, преподавателят е длъжен незабавно да съобщи на ръководството на училището.

- Преподавателят е длъжен да осъществява контрол по спазване на нормите и хигиенните правила, както и правилата за безопасни условия на труд, възпитание и обучение по време на занятията.

С оглед на безопасната работа на учениците и опазване на компютърната техника на учениците се забранява:

1. Да влизат в компютърния кабинет без преподавател;
2. Да използват компютърната техника в часовете или междучасието без разрешение на преподавател;
3. Да разглобяват и разменят работещи и неработещи устройства;
4. Да променят настройките на компютърната мрежа
5. Да подават напрежение в електрическата мрежа от шалтера;
6. Да ползват открити кабели, куплунги към компютрите по време на работа;

По време на работа учениците са длъжни стриктно да спазват всички инструкции на преподавателя.

РАЗДЕЛ VI

ОРГАНИЗИРАНО ПРИДВИЖВАНЕ НА ДЕЦА, УЧЕНИЦИ И ДРУГ ПЕРСОНАЛ КАТО ПЕШЕХОДЦИ, ВЕЛОСИПЕДИСТИ ИЛИ ПЪТНИЦИ В ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА

Чл. 175. При организирано придвижване на деца, ученици и друг персонал като пешеходци, велосипедисти или пътници в транспортни средства се спазват изискванията на Закона за движение по пътищата и Правилника за прилагането му.

Чл. 176. Организирано придвижване на ученици и друг персонал като пешеходци или пътници в транспортни средства:

1. Пешеходците, които участват в движението по пътищата са длъжни да спазват установените правила, да не създават опасност или пречка в движението;
2. Пешеходците се движат от дясната страна по тротоарите, а ако няма такива - по банкетите.
3. Върху платното за движение пешеходците могат да стъпват само, когато движението по тротоара е невъзможно и когато е необходимо да се премине на другия тротоар или банкет.
4. Допуска се движение по пътното платно само в случай на организирани шествия, колони или процесии. Колоните не могат да бъдат повече от 4 деца в редица и се движат в крайната част на дясното платно. За сигнализиране на останалите участници в движението първият и последният от лявата страна носят червен флаг денем или фенери нощем и при намалена видимост. Фенерът, носен в началото на колоната, е с бяла светлина, а този в края – с червена.

За носене на флаговете и фенерите отговарят водачите (ръководителите) на колоните.

5. Преминаването през пътя не може да стане на друго място, освен на пешеходна пътека;
6. Когато видимостта е намалена, движението на колони по платното е забранено;
7. Водачите на колоната да се движат от дясната страна на колоната, за да наблюдават и ръководят;
8. Пешеходците, които желаят да се качат на превозните средства, са длъжни да ги изчакат на определеното място – върху тротоара или на спец.острови за чакане;
9. Забранено е пешеходците да излизат на пътното платно пред или зад стоящи, спиращи или потеглящи превозни средства;
10. Пътниците могат да бъдат превозвани с обществени ПС, предназначени специално за пътници, с лични ПС и със ПС, пригодени за тази цел – товарни автомобили;
11. Качването и слизането да става през вратите, след като ПС е спряло и винаги откъм страната на тротоара;
12. В товарните автомобили пътниците могат да се качват от пътното платно – от задната страна на автомобила, при условие че се вземат съответните предпазни мерки;
13. По време на пътуване на пътниците е забранено да стоят на стъпалата, да отварят вратите, да се навеждат през прозорците, да възпрепятстват затварянето на вратите, да стоят или сядат там, където биха пречили на видимостта на водача;
14. Превозването на деца с товарни автомобили е забранено;
 - броят на лицата, които могат да бъдат превозвани, зависи от товароподемността на автомобила, но не повече от установените за сядане места;
 - превозването на правостоящи пътници в автомобила е забранено;
 - когато деца се превозват групово в автобуси, на предната и задната част на автобуса се поставя надпис “ДЕЦА”. Такъв надпис се поставя и при превозване на деца с таксиметрови и леки автомобили.

Чл. 177. (1) Детските и ученическите туристически пътувания с обща цена се организират и провеждат при спазване на Наредбата за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, Закона за туризма и останалите относими нормативни актове.

Чл. 178. При организиране на туристическо пътуване училището изисква и съхранява документите, предвидени в действащата нормативна уредба, включително документите, свързани с туроператора/туристическия агент, превозвача, настаняването, застраховките, списъците на участниците и медицинската информация, когато е изискуема.

Чл. 179. Когато туристическото пътуване се провежда през учебно време, директорът организира промяната в организацията на образователния процес и отчитането на отсъствията съобразно изискванията на Наредба № 10 от 1.09.2016 г. и останалата приложима нормативна уредба.

Чл. 180. Туристическото пътуване се провежда само след изпълнение на всички нормативно изискуеми условия и при осигурени безопасни условия за участниците. При отпадане на изискуемо условие или възникване на непосредствен риск директорът предприема необходимите мерки,

включително отлагане или прекратяване на пътуването.

Чл. 181. Директорът определя със заповед длъжностните лица и екипите, които участват в организацията на действията при пожар, авария, бедствие и друга извънредна ситуация, съобразно действащата нормативна уредба и планове на училището.

Чл. 182. Училището поддържа необходимите планове, процедури, схеми и инструкции за защита при бедствия и за пожарна безопасност съобразно приложимата нормативна уредба и указанията на компетентните органи.

Чл. 183. Работещите и учениците се запознават с относимите правила и инструкции за действия при пожар, бедствие и друга извънредна ситуация по ред, определен от директора.

Чл. 184. При извънучилищна, спортна, туристическа и друга организирана дейност се прилагат правилата за безопасност, инструкциите и мерките, определени за конкретната дейност, място и риск.

Чл. 185. При пожар, авария, бедствие или друга извънредна ситуация работещите и учениците са длъжни да изпълняват указанията на определените отговорни лица, да не създават допълнителен риск и да съдействат за безопасната евакуация и оказването на помощ съобразно своите възможности и получените инструкции.

а). незабавно да съобщават за възникналата ситуация в противопожарната служба и другите органи за оказване на помощ и да дадат сигнал за тревога;

б). да предприемат всички зависещи от тях мерки за извеждане на учениците и други лица от помещението. Най-малките да се евакуират първи.

Евакуацията започва от помещението, от където е възникнала аварията, пожарът или помещението, засегнато най-много от природното бедствие, както и от помещенията, застрашени от разпространяване на създамата се опасност.

в). да преброят всички евакуирани ученици и наличието им да се свери с поименния списък на групата или класа;

г). да изпратят изведените ученици на безопасно място;

д). незабавно да започнат действия със собствени сили и наличните средства за потушаване на пожара (спиране на развитието на опасностите от аварията или бедствието);

е). да окажат първа долекарска помощ на пострадалите;

ж). да отделят лице за посрещане на пристигащите групи за оказване на помощ, което да дава ясна информация за случилото се, кои са евакуирани и в кои помещения са останали хора;

з). да оказват пълно съдействие на групите за помощ;

и). за всяка авария, пожар или природно бедствие да се уведомява РУО.

ГЛАВА ТРЕТА

**ИНСТРУКТАЖИ И ОБУЧЕНИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТТА,
ХИГИЕНАТА НА ТРУДА И ПРОТИВОПОЖАРНАТА
ОХРАНА**

Чл. 186. Директорът на училището с писмена заповед създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техния обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат в пълно съответствие с изискванията на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. на МТСП

Чл. 187. (1) Работниците и служителите не се допускат до работа, а учениците – до дейности с конкретен риск, преди да е проведен изискуемият инструктаж и да са изпълнени останалите условия за безопасност.

(2) Инструктаж се провежда и на командировани лица, външни изпълнители и други лица, когато това е изискуемо поради характера на дейността или достъпа до опасни зони.

(3) Инструктажите за работниците и служителите се провеждат в работно време по реда и при условията на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г.

Чл. 188. На работниците и служителите се провеждат видовете инструктажи по Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г.: начален, на работното място, периодичен, ежедневен – когато е приложим съгласно наредбата, и извънреден. На учениците се провеждат инструктажи и обучения за безопасност съобразно вида на дейността, възрастта им и приложимите нормативни изисквания.

Чл. 189. Инструктажите на работниците и служителите се документират по реда на Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. Инструктажите и обученията на учениците се документират по установения в училището ред и съгласно приложимите нормативни изисквания.

Чл. 190. Когато нормативната уредба изисква служебна бележка за проведен инструктаж, тя се издава и съхранява по установения ред.

Чл. 191. Директорът със заповед определя организацията, длъжностните лица, програмите и реда за провеждане и документиране на инструктажите и обученията, доколкото това е предоставено в неговата компетентност.

Чл. 192. Обучението и инструктажът по безопасност и здраве при работа се организират за лицата и в сроковете, определени от Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. и другите приложими нормативни актове. Ежедневен инструктаж се провежда само когато е налице основание по чл. 15 от посочената наредба.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ

Чл. 193. Трудовите злополуки се установяват, разследват, регистрират и отчитат по реда на Кодекса за социално осигуряване и Наредбата за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки.

Чл. 194. Директорът определя със заповед длъжностното лице, което организира и поддържа необходимата документация за трудовите злополуки в съответствие с действащата нормативна уредба.

Чл. 195. Регистърът на трудовите злополуки съдържа данни за:

1. Номерът и датата на трудовата злополука;
2. Входящия номер на декларацията в териториалното поделение на НОИ;
3. Трите имена и ЕГН на пострадалия;
4. Номерът и датата на разпореждането на териториалното поделение на НОИ за приемане или за неприемане на злополуката като трудова;
5. Последици от злополуката;
6. Броят на дните (календарни и работни) от злополуката

Чл. 196. Когато има основания да се предполага, че настъпило увреждане представлява трудова злополука, работодателят предприема действията и подава необходимите документи в сроковете и по реда, определени в Кодекса за социално осигуряване и подзаконовите нормативни актове.

ГЛАВА ПЕТА

**ОКАЗВАНЕ НА ПЪРВА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ ПРИ
УВРЕЖДАНЕ НА ЗДРАВЕТО**

Чл. 197. В училището се поддържат аптечки и средства за първа помощ, определени според оценката на риска, вида на помещенията и дейностите. Лекарствени продукти не се предоставят за самолечение на ученици или работници, освен ако това е изрично допустимо и се извършва от компетентно медицинско лице.

Чл. 198. При инцидент първо се обезопасява мястото, оценява се състоянието на пострадалия, подава се сигнал на телефон 112 при необходимост и се оказва първа помощ съобразно обучението на лицето, което я предоставя.

Чл. 199. При външно кървене се прилага директен натиск с подходящ чист/стерилен превързочен материал. Дълбоко забити чужди тела не се отстраняват. При силно или продължаващо кървене се търси спешна медицинска помощ.

Чл. 200. При травма се предотвратяват допълнителни движения и увреждания. При съмнение за счупване, луксация или травма на гръбначния стълб пострадалият не се премества, освен ако това е необходимо за непосредственото му спасяване от опасност; оказва се първа помощ

и се повиква медицинска помощ.

Чл. 201. При загуба на съзнание се проверяват реакцията и дишането и се действа съобразно обучението за първа помощ. При липса на нормално дишане незабавно се подава сигнал на 112 и се започва сърдечно-белодробна ресусцитация.

Чл. 202. При липса на нормално дишане се подава сигнал на 112 и се започва сърдечно-белодробна ресусцитация съобразно обучението на оказващия помощ. При наличие на автоматичен външен дефибрилатор се следват указанията на уреда.

Чл. 203. При изгаряне пострадалият се отдалечава от източника на опасност и засегнатото място се охлажда с течаща хладка вода, когато това е подходящо. Не се прилагат мазнини, масла, сода, оцет или други домашни средства и не се пукат мехури. При химическо увреждане се следват указанията за конкретното вещество и се търси медицинска помощ.

Чл. 204. При поражение от електрически ток първо се прекъсва електрозахранването по безопасен начин, без да се докосва пострадалият под напрежение. След обезопасяване се подава сигнал на 112 и се оказва първа помощ съобразно обучението.

Чл. 205. В училището се поддържа и съхранява документацията, изискуема по нормативните актове и вътрешните правила, включително оценката на риска, планове и инструкции, книги за инструктаж, документи за обучения и проверки, документи за технически прегледи и обслужване, документация по трудови злополуки и документация по пожарна безопасност и защита при бедствия.

- Регистър за трудови злополуки и декларации по образец.
- Папка с протоколи от заседания на КУТ и ли ГУТ.
- Санитарен журнал.
- Удостоверения за първоначално и ежегодно обучение на представителите на КУТ или ГУТ /копия – в личните дела/.
- Книги за инструктаж
- Служебни бележки за проведен начален инструктаж – в личните дела.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящият правилник се прилага съвместно с действащото законодателство и с конкретните инструкции за безопасна работа, планове и заповеди на директора.

§ 2. Специфичните правила за кабинети, лаборатории, работилници, спортни зали, котелни, електрически съоръжения и други рискови обекти се уреждат и в отделни инструкции, съобразени с оценката на риска, техническата документация и приложимите нормативни изисквания.